

ՃԱՆԱՊԱՐՀԱՅԻՆ ՔԱՐՏԵԶ
 ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ԱՏՈՄԱՅԻՆ ԷՆԵՐԳԻԱՅԻ ԵՎՐՈՊԱԿԱՆ ՀԱՄԱՅՆՔԻ ՈՒ ԴՐԱՆՑ ԱՆԴԱՄ ՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄԻՋԵՎ ԿՆՔՎԱԾ ՀԱՄԱՊԱՐՓԱԿ
 ԵՎ ԸՆԴԼԱՅՆՎԱԾ ԳՈՐԾԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՁԱՅՆԱԳՐԻ ԿԻՐԱՐԿՄԱՆ

N	Կապը համաձայնագրի հետ	Նախատեսվող միջոցառումները՝ հղում անելով համապատասխան Հրահանգին	Կատարման ժամկետ	Համաձայնագրով նախատեսված ժամկետ	Համակարգող մարմին/պատասխանատու մարմիններ	ԵՄ աջակցության անհրաժեշտությունը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ ձևաչափը	Ակնկալվող արդյունքը
ՄԱՍ 5 ԳԼՈՒԽ ՇՐՋԱԿԱ ՄԻՋԱՎԱՅՐ							
	Կապը համաձայնագրի հետ	Նախատեսվող միջոցառումները՝	Կատարման ժամկետ	Համաձայնագրով նախատեսված ժամկետ	Համակարգող մարմին/պատասխանատու մարմիններ	ԵՄ աջակցության անհրաժեշտությունը և, անհրաժեշտության դեպքում՝ ձևաչափը	Կատարման ընթացքը 05.01.2024թ. դրությամբ
Շրջակա միջավայրի կառավարում և բնապահպանական քաղաքականության ինտեգրումը այլ ոլորտներում							
1.	«Շրջակա միջավայրի վրա որոշակի պետական և մասնավոր ծրագրերի ազդեցության մասին» Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2011 թվականի դեկտեմբերի 13-ի 2011/92/ԵՄ հրահանգ՝ փոփոխություններով						
89.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Մեծամասամբ համընկնում է ներկայիս Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և փորձաքննության մասին օրենքի դրույթների հետ, ընդունված 2014թ.:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	2019-2022թթ.շրջակա միջավայրի նախարարության կողմից նախաձեռնվել է ՀՄԱԳ նոր օրենքի մշակումը՝ հիմք ընդունելով ԵՄ համապատասխան հրահանգների պահանջները, ինչպես նաև Օրհուսի և Էսպո կոնվենցիաներով ամրագրված պարտավորությունները: 2023 թվականի մայիսի 3-ին Ազգային ժողովի կողմից ընդունվել է «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» ՀՀ օրենքը: Օրենքի հիման վրա առաջիկա երկու տարիների ընթացքում

							Նախատեսվում է 13 ենթաօրենսդրական ակտերի մշակում: Ներկայումս արդեն իսկ հաստատվել են «Ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման կարգի և ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման հաշվետվությանը ներկայացվող պահանջները հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշումը /21.12.2023թ. N2294-Ն/ և «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» Կառավարության որոշումը /28.12.2023թ. N2343-Ն/
89.2	Պահանջների սահմանում, ըստ որոնց սույն հրահանգի I հավելվածի ծրագրերը ենթակա կլինեն շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և ընթացակարգի սահմանում, որով կորոշվի, որ ծրագրերի համար կպահանջվի շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում, 2011/92/ԵՄ հրահանգ, հոդված 4	Անհրաժեշտ է իրականացնել սույն հրահանգի հավելվածներ I, II և III-ում նշված գործողությունների հետ մամենատական վերլուծություն և անհրաժեշտության դեպքում մոտարկում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/
89.3	Կառուցապատողի կողմից տրամադրվելիք տեղեկատվության շրջանակի սահմանում (5-րդ հոդված)	ՇՄԱԳ ընդհանուր մեթոդաբանության մշակում, և մշակման կարգը սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակում: Հոդված 5-ում մեջբերված գործողությունների ցանկը սահմանված է	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/

		Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և փորձաքննության մասին օրենքում,					
89.4	Շրջակա միջավայրի հարցերով զբաղվող իշխանությունների հետ խորհրդակցության ընթացակարգի և հանրային խորհրդակցության ընթացակարգի սահմանում (6-րդ հոդված)	Հանրային ծանուցման և քննարկումների իրականացման կարգը սահմանված է ՀՀ Կառավարության 1325-Ն որոշմամբ: Առնչվող պետական մարմինների հետ խորհրդակցության ընթացակարգը սահմանված է ՇՄԱԳ փորձաքննության մասին օրենքով և Կառավարության 399-Ն որոշմամբ: Լրացուցիչ համեմատական վերլուծություն և հրահանգի պահանջների հետ մոտարկում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/
89.5	ԵՄ այն անդամ պետությունների հետ տեղեկատվության փոխանակման և խորհրդակցության վերաբերյալ միջոցառումների սահմանում, որոնց շրջակա միջավայրը հավանաբար զգալի ազդեցություն կկրի ծրագրից, 2011/92/ԵՄ հրահանգ, հոդված 7:	Ազդակիր երկրների միջև տեղեկատվության փոխանակման և խորհրդակցության ընթացակարգերը սահմանող իրավական ենթաօրենսդրական ակտի նախագծի մշակում և օրենքում լիազորող համապատասխան նորմերի սահմանում: ՇՄԱԳ փորձաքննության մասին օրենքով սահմանված են անդրսահմանային	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/

		ազդեցությունների դեպքում ընդհանուր կարգավորումները:					
89.6	Կառուցապատման թույլտվություն ստանալու համար դիմումների վերաբերյալ որոշումների ելքի մասին հանրությանը տեղեկացնելուն ուղղված միջոցառումների սահմանում 2011/92/ԵՄ հրահանգ, հոդված 9	Համապատասխան պահանջները սահմանված են ՇՄԱԳ փորձաքննության մասին օրենքով և Կառավարության 1329-Ն որոշմամբ: Մոտարկման անհրաժեշտություն չկա: Լրացուցիչ միջոցառում: Պետական կառավարման և տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրազեկվածության բարձրացում համապատասխան դասընթացների կազմակերպման միջոցով, և հանրության իրազեկվածության բարձրացում դասընթացների և իրազեկող միջոցառումների միջոցով՝ համակարգի արդյունավետ աշխատանքի ապահովման նպատակով:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/ Հանրային իրազեկման հետ կապված կարգավորումները ներառված են նոր ՇՄԱԳ օրենքում և հանրային ծանուցման և քննարկումների իրականացման մասին «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2014 թվականի նոյեմբերի 19-ի N1325-Ն որոշման մեջ փոփոխություն կատարելու մասին» Կառավարության որոշման մեջ /28.12.2023թ.N2343-Ն/ Լրացուցիչ՝ ՇՄ կայքի, ֆեյսբուքի, ՋԼՄ-ների միջոցով պարբերաբար տեղեկատվություն է տրամադրվում հանրությանը ՇՄԱԳ և փորձաքննության հետ կապված հարաբերությունների վերաբերյալ:
89.7	Վարչական և դատական մակարդակներում արդյունավետ,	ՇՄԱԳ և փորձաքննական գործընթացներում պետական	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար	/Տես կետ 89.1/

	չափազանց մեծ ծախսեր չընդգրկող և ժամանակին իրականացվող՝ հանրությանը և ոչ կառավարական կազմակերպություններին ներգրավող՝ վերանայման ընթացակարգերի սահմանում, 2011/92/ԵՄ հրահանգ, հոդված 11:	կառավարման մարմինների կողմից ընդունված վարչական և այլ ակտերի վերանայման նորմի ամրագրում համապատասխան իրավական ակտերում և անհրաժեշտության դեպքում համապատասխան ընթացակարգերի սահմանում, որոնք նաև կապահովեն հանրության և հասարակական կազմակերպությունների արդյունավետ ներգրավումը և մասնակցությունը գործընթացում:		2 տարվա ընթացքում		ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	
90	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2001 թվականի հունիսի 27-ի 2001/42/ԵՀ հրահանգ՝ շրջակա միջավայրի վրա որոշակի նախագծերի և ծրագրերի ազդեցության գնահատման մասին						
90.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	ՇՄԱԳ և փորձաքննության մասին օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը և ենթաօրենսդրական ակտերը լրամշակման փուլում են: :	2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Հիմք ընդունել նոր ՇՄԱԳ օրենքի, շրջակա միջավայրի վրա որոշակի նախագծերի և ծրագրերի ազդեցության գնահատման մասին 2001/42/ԵՀ հրահանգի և ՌԷԳ արձանագրության պահանջները ՇՄՆ կողմից մշակվել և կառավարության կողմից հաստատվել է «Ռ-կազմավարական էկոլոգիական գնահատման կարգի և ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման հաշվետվությանը ներկայացվող պահանջները հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումը /21.12.2023թ.Ն2294-Ն/:
90.2	Ընթացակարգի սահմանում, որով կորոշվի, թե որ նախագծերի և ծրագրերի համար է պահանջվում շրջակա	ՇՄԱԳ և փորձաքննության մասին օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին	2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	/Տես կետ 90.1/

	միջավայրի ռազմավարական գնահատում, և պահանջների սահմանում, ըստ որոնց նման գնահատման ենթակա կլինեն այն նախագծերը կամ ծրագրերը, որոնց համար պարտադիր է շրջակա միջավայրի ռազմավարական գնահատումը, 2001/42/ԵՀ շրջակա միջավայրի վրա որոշակի նախագծերի և ծրագրերի ազդեցության գնահատման վերաբերյալ հրահանգի 3-րդ հոդված	օրենքի նախագիծը և ենթաօրենսդրական ակտերը լրամշակման փուլում են: :				TAIEX 2020 Twinning	
90.3	Շրջակա միջավայրի համար պատասխանատու իշխանությունների հետ խորհրդակցության և հանրային խորհրդակցության ընթացակարգերի սահմանում, 2001/42/ԵՀ հրահանգի 6-րդ հոդված:	ՇՄԱԳ և փորձաքննության մասին օրենքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին օրենքի նախագիծը և ենթաօրենսդրական ակտերը լրամշակման փուլում են:	2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	/Տես կետ 89.1/
90.4	ՌԷԳ-ի շրջանակներում այն ԵՄ անդամ պետությունների հետ տեղեկատվության փոխանակման և խորհրդակցության վերաբերյալ միջոցառումների սահմանում, որոնց շրջակա միջավայրը հավանաբար զգալի ազդեցություն կկրի նախագծից կամ	Ազդակիր երկրների միջև տեղեկատվության փոխանակման և խորհրդակցության ընթացակարգերը սահմանող իրավական ենթաօրենսդրական ակտի նախագծի մշակում և օրենքում լիազորող համապատասխան նորմերի սահմանում:	2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	/Տես կետ 90.1/

	ծրագրից, 2001/42/ԵՀ հրահանգի 7-րդ հոդված:	ՇՄԱԳ օրենքով սահմանված են ՌԷԳ-ի շրջանակներում անդրսահմանային ազդեցությունների դեպքում ընդհանուր կարգավորումները					
91	Խորհրդի 90/313/ԵՏՀ հրահանգն ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2003 թվականի հունվարի 28-ի 2003/4/ԵՀ հրահանգ՝ շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության հանրային հասանելիության մասին						
91.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	«Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագիծ մշակել՝ սահմանելով «բնապահպանական տեղեկատվություն» հասկացությունն ու դրա հետ կապված այլ իրավակարգավորումներ նախատեսել:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Խնդրո առարկա գործընթացները մասամբ կանոնակարգվում են «Տեղեկատվության ազատության մասին» օրենքի 7-14 հոդվածներով: Էլեկտրոնային եղանակով բնապահպանական տեղեկատվության /հաշվետվություններ,զեկույցներ, ՇՄ որակի վերաբերյալ տեղեկատվություն, միջազգային պայմանագրեր, կոնվենցիաներ և այլն/ առկայության և տարածման վերաբերյալ 2003/4/ԵՀ հրահանգով ամրագրված դրույթների իրականացման մասով՝ ՇՄ նախարարության պաշտոնական ինտերնետային կայքում /www.env.am/ տեղադրված է և պարբերաբար թարմացվում է խնդրո առարկա ողջ տեղեկատվությունը՝ ղեկավարվելով ՀՀ բնապահպանության նախարարի 02.10.2017թ.-ի «Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության նախարարության պաշտոնական ինտերնետային կայքի թարմացման և տեղեկատվության տեղադրման կարգը հաստատելու մասին» N338-Ա հրամանով: E-draft.am-ը միասնական կայք է, որը նախատեսված է Իրավական ակտերի նախագծերի հրապարակման համար և որը

						<p>սկսել է գործել 2017 թվականին: Այն հնարավորություն է ընձեռում յուրաքանչյուրին ծանոթանալ պետական մարմինների ներկայացրած իրավական ակտերի նախագծերին, ներբեռնել նախագծերը, իսկ գրանցված (որպես անհատ կամ իրավաբանական անձ) օգտատերերին՝ քվեարկել կողմ կամ դեմ և ներկայացնել առաջարկություններ:</p> <p>«Առաջարկությունների ամփոփումը՝ դրանց մերժման կամ ընդունման հիմնավորմամբ: Հանրային քննարկումների կազմակերպման և անցկացման կարգի համաձայն՝ ամփոփաթերթը, արձանագրությունը և լրամշակված նախագիծը տեղադրվում են հանրային քննարկումներ կազմակերպող մարմնի պաշտոնական ինտերնետային կայքում, ինչպես նաև e-draft.am միասնական կայքում: Ստացված առաջարկությունների վերլուծության, ինչպես նաև դրանց ամփոփման արդյունքում հանրային քննարկում իրականացնող մարմինն ընդունված առաջարկների հիման վրա կատարում է նախագծի անհրաժեշտ լրամշակումներ»</p> <p>Օրենսդրության առցանց հրապարակման ներկայիս 'ԱՐԼԻՍ' ('Հայաստանի իրավական տեղեկատվական համակարգ') համակարգը հասանելի է և լայնորեն օգտագործվում է իրավաբանների, դատարանների և հանրության կողմից: Կայքի ինտերնետային հասցեներն են՝ http://www.arlis.am, http://www.laws.am, http://www.legislation.am: Կայքի</p>
--	--	--	--	--	--	---

						<p>օրենսդրական բազան ներառում է «ՀՀ պաշտոնական տեղեկագրերում», «ՀՀ գերատեսչական նորմատիվ ակտերի տեղեկագրերում», «Երևանի իրավական ակտերի տեղեկագրերում», «Համայնքների նորմատիվ իրավական ակտերի» ժողովածուները, «Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերի պաշտոնական տեղեկագրերում» և այլ պարբերականներում հրատարակված և միասնական կայքում ներկայումս ամեն օր հրապարակվող իրավական ակտերը: Բացի վերոնշյալ իրավական ակտերից, կայքն ընդգրկում է նաև ՀՀ կառավարության և ՀՀ վարչապետի անհատական որոշումները, ՀՀ կառավարության նիստի արձանագրությունների քաղվածքները, լոկալ ակտերը. ԵՏՄ ակտերը, վճռաբեկ դատարանի որոշումները և այլն:</p> <p>Էլեկտրոնային հարցումների միասնական հարթակը (www.e-request.am) հասանելի է 2018 թվականից՝ հնարավորություն ընձեռելով կազմակերպություններին և քաղաքացիներին էլեկտրոնային հարցում ուղարկել պետական բոլոր մարմիններին:</p> <p>ՀՀ Ջրային օրենսգրքի 20-րդ հոդվածի համապատասխան հասարակայնության ծանուցման են ենթակա ջրի ազգային քաղաքականության հիմնադրույթների նախագիծը, ջրի ազգային ծրագրի նախագիծը, ջրավազանային կառավարման պլանների նախագծերը,</p>
--	--	--	--	--	--	---

						<p>ջրօգտագործման ըննարկվող թույլտվությունները, ջրերի ստանդարտների նախագծերը, ջրերի սակագնային ռազմավարության նախագիծը: Եթե ջրային ռեսուրսների որակը կամ ջրօգտագործումը վտանգ է սպառնում մարդկանց կյանքին կամ անվտանգությանը, կամ եթե աղտոտվում են ջրային ռեսուրսները, ապա այդ մասին տեղյակ յուրաքանչյուր անձ կարող է տվյալ իրավիճակի և դրա տեղանքի մասին ծանուցել Ջրային ռեսուրսների կառավարման և պահպանության մարմին: Ջրային ռեսուրսներն աղտոտողը պարտավոր է այդ մասին անհապաղ տեղյակ պահել Ջրային ռեսուրսների կառավարման և պահպանության մարմին: Ջրային ռեսուրսների կառավարման և պահպանության մարմինն այս մասին անհապաղ տեղյակ է պահում հասարակությանը՝ երաշխավորելով վտանգի տակ գտնվող անձանց ռիսկի աստիճանը և տեղեկացնում հնարավոր հետևանքների մասին: Ջրային բնագավառում տեղեկատվություն ստանալու համար յուրաքանչյուր ոք իրավունք ունի դիմել համապատասխան մարմին և 30 օրվա ընթացքում ստանալ պատասխան, բացառությամբ օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի:</p> <p>«Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի և «Հանրության իրազեկման եվ հանրային լուսման ծանուցման բովանդակությունը, հանրային լուսման ընթացակարգը, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման եվ</p>
--	--	--	--	--	--	--

							<p>փորձաքննության գործընթացում շահագրգիռ հանրության կարծիքների, դիտողությունների եվ առաջարկությունների ներկայացման, տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից նախնական համաձայնության կամ անհամաձայնության տրամադրման ընթացակարգը եվ ժամկետները սահմանելու մասին» կառավարության որոշման /1325-Ն/ մեջ ամրագրված են հիմնադրությամբ փաստաթղթի նախագծի և ռազմավարական էկոլոգիական գնահատման կամ նախատեսվող գործունեության նախագծային փաստաթղթի և շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության գործընթացներում հանրության իրազեկման և հանրային լուսման ծանուցման բովանդակության, հանրային լուսման ընթացակարգի, ՌԷԳ կամ ՇՄԱԳ հաշվետվության վերաբերյալ շահագրգիռ հանրության կարծիքների, դիտողությունների և առաջարկությունների ներկայացման, տեղական ինքնակառավարման մարմինների կողմից նախնական համաձայնության կամ անհամաձայնության տրամադրման ընթացակարգի և ժամկետների սահմանման հետ կապված իրավահարաբերությունները:</p>
91.2	Գործնական միջոցառումների սահմանում, որոնց շրջանակում շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվությունը հասանելի կլինի	«Տեղեկատվության ազատության մասին» ՀՀ օրենքում լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագիծ մշակել՝ սահմանելով «բնապահպանական	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019	/Տես կետ 91.1 և 91.5/

	հանրության համար, և կիրառելի բացառությունների սահմանում, 2003/4/ԵՀ հասարակությանը բնապահպանական տեղեկատվության հասանելիության մասին հրահանգի 3-րդ և 4-րդ հոդվածներ:	տեղեկատվություն» հասկացությունն ու դրա հետ կապված այլ իրավակարգավորումներ նախատեսել:				Twinning	
91.3	Հանրության համար շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության հասանելիության ապահովում հանրային իշխանությունների կողմից, 2003/4/ԵՀ հրահանգի հոդված 3, կետ 1	Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրման մասին օրենքի նախագծի և Տեղեկատվություն չտրամադրելու կամ մասնակի տրամադրելու ընթացակարգի սահմանման վերաբերյալ ենթաօրենսդրական ակտ(եր)ի մշակում,	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 91.1 և 91.5/
91.4	Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվություն չտրամադրելու կամ միայն մասնակի տեղեկատվություն տրամադրելու մասին որոշումների վերանայման ընթացակարգերի սահմանում, 2003/4/ԵՀ հրահանգի 6-րդ հոդված:	Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրման մասին օրենքի նախագծով և նախագծից բխող ենթաօրենսդրական ակտ(եր)ով սահմանել տեղեկատվություն չտրամադրելու կամ միայն մասնակի տեղեկատվություն տրամադրելու մասին որոշումների վերանայման ընթացակարգերը:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 91.1 և 91.5/
91.5	Հանրության շրջանակում շրջակա միջավայրի	Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար	Խնդրո առարկա գործընթացները մասամբ կանոնակարգվում են «Տեղեկատվության ազատության

	<p>վերաբերյալ տեղեկատվության տարածման համակարգի ստեղծում, 2003/4/ԵՀ հրահանգի 7-րդ հոդված:</p>	<p>տրամադրման մասին օրենքի նախագծով և նախագծից բխող ենթաօրենսդրական ակտ(եր)ով սահմանել տեղեկատվության տարածման համակարգերի, մեխանիզմների, հասարակական կազմակերպություններին, ազդակիր համայնքներին և ՀԼՄ-երին տեղեկատվության տրամադրման և փոխանակման մեխանիզմների սահմանում:</p>		<p>2 տարվա ընթացքում</p>		<p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning</p>	<p>մասին» օրենքի 7-14 հոդվածներով: Էլեկտրոնային եղանակով բնապահպանական տեղեկատվության /հաշվետվություններ, գեկույցներ, ՇՄ որակի վերաբերյալ տեղեկատվություն, միջազգային պայմանագրեր, կոնվենցիաներ և այլն/ առկայության և տարածման վերաբերյալ 2003/4/ԵՀ հրահանգով ամրագրված դրույթների իրականացման մասով՝ ՇՄ նախարարության պաշտոնական ինտերնետային կայքում /www.env.am/ տեղադրված է և պարբերաբար թարմացվում է խնդրո առարկա ողջ տեղեկատվությունը՝ ՀՀ բնապահպանության նախարարի 02.10.2017թ.-ի «Հայաստանի Հանրապետության բնապահպանության նախարարության պաշտոնական կայքի թարմացման և տեղեկատվության տեղադրման կարգը հաստատելու մասին» N338-Ա հրամանով: E-draft.am-ը միասնական կայք է, որը նախատեսված է Իրավական ակտերի նախագծերի հրապարակման համար և որը սկսել է գործել 2017 թվականին: Այն հնարավորություն է ընձեռում յուրաքանչյուրին ծանոթանալ պետական մարմինների ներկայացրած իրավական ակտերի նախագծերին, ներբեռնել նախագծերը, իսկ գրանցված (որպես անհատ կամ իրավաբանական անձ) օգտատերերին՝ քվեարկել կողմ կամ դեմ և ներկայացնել առաջարկություններ: «Առաջարկությունների ամփոփումը՝ դրանց մերժման կամ</p>
--	---	---	--	--------------------------	--	---	--

						<p>ընդունման հիմնավորմամբ: Հանրային քննարկումների կազմակերպման և անցկացման կարգի համաձայն՝ ամփոփաթերթը, արձանագրությունը և լրամշակված նախագիծը տեղադրվում են հանրային քննարկումներ կազմակերպող մարմնի պաշտոնական ինտերնետային կայքում, ինչպես նաև e-draft.am միասնական կայքում: Ստացված առաջարկությունների վերլուծության, ինչպես նաև դրանց ամփոփման արդյունքում հանրային քննարկում իրականացնող մարմինն ընդունված առաջարկների հիման վրա կատարում է նախագծի անհրաժեշտ լրամշակումներ»</p> <p>Օրենսդրության առցանց հրապարակման ներկայիս 'ԱՐԼԻՍ' ('Հայաստանի իրավական տեղեկատվական համակարգ') համակարգը հասանելի է և լայնորեն օգտագործվում է իրավաբանների, դատարանների և հանրության կողմից: Կայքի ինտերնետային հասցեներն են՝ http://www.arlis.am, http://www.laws.am, http://www.legislation.am: Կայքի օրենսդրական բազան ներառում է «ՀՀ պաշտոնական տեղեկագրերում», «ՀՀ գերատեսչական նորմատիվ ակտերի տեղեկագրերում», «Երևանի իրավական ակտերի տեղեկագրերում», «Համայնքների նորմատիվ իրավական ակտերի» ժողովածուները, «Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերի պաշտոնական տեղեկագրերում» և այլ պարբերականներում հրատարակված և միասնական</p>
--	--	--	--	--	--	--

							<p>կայքում ներկայումս ամեն օր հրապարակվող իրավական ակտերը: Բացի վերոնշյալ իրավական ակտերից, կայքն ընդգրկում է նաև ՀՀ կառավարության և ՀՀ վարչապետի անհատական որոշումները, ՀՀ կառավարության նիստի արձանագրությունների քաղվածքները, լոկալ ակտերը. ԵՏՄ ակտերը, վճռաբեկ դատարանի որոշումները և այլն:</p> <p>Էլեկտրոնային հարցումների միասնական հարթակը (www.e-request.am) հասանելի է 2018 թվականից՝ հնարավորություն ընձեռելով կազմակերպություններին և քաղաքացիներին էլեկտրոնային հարցում ուղարկել պետական բոլոր մարմիններին:</p> <p>ՀՀ Ջրային օրենսգրքի 20-րդ հոդվածի համապատասխան հասարակայնության ծանուցման են ենթակա ջրի ազգային քաղաքականության հիմնադրույթների նախագիծը, ջրի ազգային ծրագրի նախագիծը, ջրավազանային կառավարման պլանների նախագծերը, ջրօգտագործման քննարկվող թույլտվությունները, ջրերի ստանդարտների նախագծերը, ջրերի սակագնային ռազմավարության նախագիծը: Եթե ջրային ռեսուրսների որակը կամ ջրօգտագործումը վտանգ է սպառնում մարդկանց կյանքին կամ անվտանգությանը, կամ եթե աղտոտվում են ջրային ռեսուրսները, ապա այդ մասին տեղյակ յուրաքանչյուր անձ կարող է տվյալ իրավիճակի և դրա տեղանքի մասին ծանուցել Ջրային</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

						<p> ռեսուրսների կառավարման և պահպանության մարմին: Ջրային ռեսուրսներն աղտոտող պարտավոր է այդ մասին անհապաղ տեղյակ պահել Ջրային ռեսուրսների կառավարման և պահպանության մարմին: Ջրային ռեսուրսների կառավարման և պահպանության մարմինն այս մասին անհապաղ տեղյակ է պահում հասարակությանը՝ երաշխավորելով վտանգի տակ գտնվող անձանց ռիսկի աստիճանը և տեղեկացնում հնարավոր հետևանքների մասին: Ջրային բնագավառում տեղեկատվություն ստանալու համար յուրաքանչյուր ոք իրավունք ունի դիմել համապատասխան մարմին և 30 օրվա ընթացքում ստանալ պատասխան, բացառությամբ օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերի: Ջրային բնագավառում տեղեկատվության տրամադրման կարգը հաստատում է կառավարությունը: </p> <p> «Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության մասին» օրենքի համաձայն իրականացվում է հիմնադրության փաստաթղթի՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության ռազմավարական գնահատման և նախատեսվող գործունեության բոլոր կատեգորիաների՝ շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության հանրային ծանուցման, քննարկումներ և լսումներ: </p>
--	--	--	--	--	--	--

92	Շրջակա միջավայրին վերաբերող որոշակի նախագծերի և ծրագրերի կազմման մասով հանրային մասնակցությունը սահմանող և հանրային մասնակցության և արդարադատության մատչելիության վերաբերյալ խորհրդի 85/337/ԵՏԸ և 96/61 /ԵՀ հրահանգները փոփոխող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և խորհրդի 2003 թվականի մայիսի 26-ի 2003/35/ԵՀ հրահանգ						
92.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) նշանակում	Շրջակա միջավայրի ոլորտային իրավական ակտերում հանրային մասնակցության, խորհրդակցության, ինչպես նաև հանրային առաջարկությունները և կարծիքները հաշվի առնելու պահանջների և մեխանիզմների վերանայում և, անհրաժեշտության դեպքում, ամրագրում: Ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում վերոնշյալ միջոցառման շրջանակներում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/
92.2	Հանրությանը տեղեկատվության տրամադրում նախատեսող մեխանիզմի սահմանում, 2003/35/ԵՀ հրահանգի (2(2)(a) և 2(2)(d) հոդվածներ:	Շրջակա միջավայրի ոլորտային իրավական ակտերում հանրային մասնակցության, խորհրդակցության, ինչպես նաև հանրային առաջարկությունները և կարծիքները հաշվի առնելու պահանջների և մեխանիզմների վերանայում և, անհրաժեշտության դեպքում, ամրագրում: Ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում վերոնշյալ միջոցառման շրջանակներում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/
92.3	Հանրային քննարկումների մեխանիզմի սահմանում, 2003/35/ԵՀ հրահանգի 2(2)(b) և 2(3) հոդված:	Շրջակա միջավայրի ոլորտային իրավական ակտերում հանրային մասնակցության, խորհրդակցության, ինչպես նաև հանրային	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	/Տես կետ 89.1/

		առաջարկությունները և կարծիքները հաշվի առնելու պահանջների և մեխանիզմների վերանայում և, անհրաժեշտության դեպքում, ամրագրում: Ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում վերոնշյալ միջոցառման շրջանակներում:				TAIEX 2019 Twinning	
92.4	Հանրային մեկնաբանությունները և կարծիքները որոշումների կայացման ընթացքում հաշվի առնելուն ուղղված մեխանիզմի սահմանում (2(2)(c) հոդված:	Շրջակա միջավայրի ուլորտային իրավական ակտերում հանրային մասնակցության, խորհրդակցության, ինչպես նաև հանրային առաջարկությունները և կարծիքները հաշվի առնելու պահանջների և մեխանիզմների վերանայում և, անհրաժեշտության դեպքում, ամրագրում: Ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում վերոնշյալ միջոցառման շրջանակներում:	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/
92.5	Վարչական և դատական մակարդակներում արդյունավետ, ժամանակին իրականացվող և չափազանց մեծ ծախսեր չընդգրկող արդարադատության մատչելիության երաշխավորում հանրության (ներառյալ ոչ կառավարական կազմակերպություններ ի) համար (3(7) և 4(4)	Շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության և փորձաքննության մասին օրենքում փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին օրենքի նախագծի մշակում և անհրաժեշտության դեպքում այլ իրավական ակտերի մշակում	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	/Տես կետ 89.1/

	հողվածներ, շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատում և աղտոտման համատեղ կանխարգելում և վերահսկում), 2003/35/ԵՄ հրահանգ						
93	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2004 թվականի ապրիլի 21-ի 2004/35/ԵՀ հրահանգ՝ շրջակա միջավայրին հասցվող վնասի կանխարգելման և վերականգնման մասով բնապահպանական պատասխանատվության մասին՝ փոփոխություններով						
93.1	2004 թվականի Ապրիլի 21-ի 2004/35/ԵՀ հրահանգ Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Ներպետական օրենսդրության ընդունում	2019-2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ ԵՀ հրահանգի դրույթը ենթակա է կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ Մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Սույն կետի կատարման իրավասու մարմիններն են՝ շրջակա միջավայրի նախարարությունը՝ համաձայն «Շրջակա միջավայրի նախարարության կանոնադրությունը հաստատելու մասին» ՀՀ վարչապետի 11.06.2018թ. N 745-Լ որոշման հավելվածի 11-րդ կետի 3-րդ ենթակետի և բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմինը՝ համաձայն «Բնապահպանության և ընդերքի տեսչական մարմնի կանոնադրությունը հաստատելու մասին» ՀՀ վարչապետի 11.06.2018թ. N 733-Լ որոշման հավելվածի 12-րդ կետի 4-րդ ենթակետի:
93.2	2004 թվականի Ապրիլի 21-ի 2004/35/ԵՀ հրահանգ (5-7-րդ հողվածներ և 2-րդ հավելված)	Շրջակա միջավայրին հասցված վնասի կանխարգելման և վերացման ընթացակարգերի, ինչպես նաև աղտոտողի կողմից վնասի կանխարգելման և վերացմանն ուղղված ծախսերի կատարման պարտավորություններ ի մեխանիզմի ներդրման օրենսդրական փաթեթի մշակում,	2019-2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ Մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Տես կետ 93.4

93.3	2004/35/ԵՀ հրահանգ (3(1) հոդված և III հավելված)	Գործունեության վտանգավոր տեսակների համար խիստ պատասխանատվության սահմանում	2019-2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ Մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Տես կետ 93.4
93.4	Օպերատորների համար անհրաժեշտ կանխարգելիչ և վերականգնող միջոցներ ձեռնարկելու պարտավորությունների՝ ներառյալ ծախսերի վճարման պատասխանատվության սահմանում (5-րդ, 6-րդ, 7-րդ, 8-րդ, 9-րդ և 10-րդ հոդվածներ)	Շրջակա միջավայրին վնաս հասցվող վնասի կանխարգելման և վերացմանն ուղղված օրենսդրական փայտեթի մշակում, այդ թվում օպերատորների գործունեության ընթացակարգերը սահմանում:	2019-2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2004/35/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ Մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	Շրջակա միջավայրին վնաս հասցվող վնասի կանխարգելման և վերացմանն ուղղված միջոցառումները նախատեսվում է իրականացնել փուլային կտրվածքով: Առաջին փուլում նախատեսվում է ջրային ռեսուրսների հասցվող վնասի կանխարգելմանը ուղղված օրենսդրական բարեփոխումներ՝ ջրօգտագործման և վնասակար նյութերը ջրային ավազան արտանետելու համար վճարների դրույքաչափերը վերանայելու միջոցով: Ներկայումս «ԵՄ-ն՝ շրջակա միջավայրի համար. ջրային ռեսուրսներ և շրջակա միջավայրի տվյալներ» ծրագրի շրջանակներում իրականացվում է ուսումնասիրություն բնօգտագործման վճարների (ջրօգտագործման համար) և բնապահպանական վճարների (վնասակար նյութեր ջրային ավազան արտանետելու համար) կառուցվածքը և դրույքաչափերը փոփոխելու հնարավորությունների և խոչընդոտների վերաբերյալ, որի շրջանակներում նախատեսվում է

							<p>համապատասխան իրավական ակտի մշակում:</p> <p>"ԵՄ-ն շրջակա միջավայրի համար" ծրագրի շրջանակներում միջազգային փորձագետի կողմից իրականացվում է բնապահպանական վնասի պատասխանատվության համակարգի իրավական դաշտի վերլուծություն, որի արդյունքները հիմք կհանդիսանան համապատասխան իրավական ակտի մշակման, ինչպես նաև գործող իրավական ակտերում փոփոխություններ իրականացնելու համար:</p>
93.5	<p>Շրջակա միջավայրին հասցված վնասի դեպքում ազդեցություն կրած անձանց կողմից՝ ներառյալ բնապահպանական ոչ կառավարական կազմակերպություններ ի կողմից, իրավասու մարմիններից գործողությունների ձեռնարկում պահանջելու համար մեխանիզմների (ներառյալ անկախ վերանայման) սահմանում (12-րդ և 13-րդ հոդվածներ)</p>	<p>Շրջակա միջավայրին հասցված վնասի արդյունքում վնաս կրած անձանց փոխհատուցման մեխանիզմների սահմանում</p>	<p>2019-2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ</p>	<p>2004/35/ԵՀ հրահանգի դրույթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիրն ուժի մեջ Մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում</p>	<p>Բնապահպանության նախարարություն</p>	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար</p> <p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>TAIEX 2020</p> <p>Twinning</p>	<p>Տես կետ 93.4</p>
Օդի որակը							
94	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2008 թվականի մայիսի 21-ի 2008/50/ԵՀ հրահանգ՝ Եվրոպայի համար մթնոլորտային օդի որակի և ավելի մաքուր օդի մասին						
94.1	<p>Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում հոդվածներ</p>	<p>«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» նոր խմբագրությամբ օրենքի նախագծի մշակում համաձայն</p>	<p>2022-1-ին եռամսյակ</p>	<p>Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում</p>	<p>Բնապահպանության նախարարություն,</p>	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար</p> <p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>TAIEX 2019</p>	<p>Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության փոփոխության կատարելու մասին» օրենքը ս/թ դեկտեմբերի 12-ին ընդունվել է ԱԺ</p>

						Twinning	<p>կողմից երկրորդ ընթերցմամբ և ամբողջությամբ:</p> <p>Ներկայումս մեկնարկել է նոր օրենքից բխող ենթաօրենսդրական ակտերի մշակման գործընթացը :</p> <p>2024 թվականի հունվարի 4-ին ընդունվել են «Մթնոլորտային օդն աղտոտող (վնասակար) նյութերի արտանետումների պետական հաշվառման և հաշվառման վերաբերյալ տեղեկատվության ամփոփման, վերլուծման և արխիվացման կարգը հաստատելու մասին» և «Մթնոլորտային օդն աղտոտող (վնասակար) նյութերի սահմանային թույլատրելի արտանետումների նորմատիվների նախագծերի մշակման և սահմանային թույլատրելի արտանետումների նորմատիվների նախագիծ ներկայացրած իրավաբանական անձանց և ձեռնարկատիրական գործունեությամբ զբաղվող ֆիզիկական անձանց արտանետման թույլտվությունների տրամադրման կամ մերժման կամ ուժը կորցրած ճանաչելու մասին կարգը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումները:</p>
94.2	Գոտիների և ագլոմերացիաների սահմանում և դասակարգում (4-րդ և 5-րդ հոդվածներ	ենթաօրենսդրական ակտի մշակում, որով կսահմանվեն նորմատիվամետոդական գնահատման չափանիշները և ըստ դրանց գոտիների և ագլոմերացիաների դասակարգումը, օդն աղտոտող նյութերի մասով մթնոլորտային	2025թ. 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Իրականացվել են ՀՀ-ում ոլորտի իրավական դաշտի առկա բացերի և ԵՄ օրենսդրության հետ մոտարկման վերլուծության աշխատանքները:

		օդի որակի գնահատման համակարգը, օդի որակի պահպանության պլանները այն գոտիների և ագլոմերացիաների համար, որտեղ աղտոտող նյութերի մակարդակները գերազանցում են սահմանային/նպատակային արժեքը:					
94.3	Գնահատման վերին և ստորին շեմերի և սահմանային արժեքների սահմանում (5-րդ և 13-րդ հոդվածներ)	Մթնոլորտային օդի որակի գնահատման, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության կրիտիկական մակարդակների և կրիտիկական բեռնվածության շեմի որոշման կարգի մշակում և դրանից բխող միջոցառումների ծրագիր	2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2024 Twinning	Տես կետ 94.2
94.4	Օդն աղտոտող նյութերի մասով մթնոլորտային օդի որակի գնահատման համակարգի սահմանում (5-րդ, 6-րդ և 9-րդ հոդվածներ)	Մթնոլորտային օդի որակի գնահատման, մթնոլորտային օդի աղտոտվածության կրիտիկական մակարդակների և կրիտիկական բեռնվածության շեմի որոշման նորմատիվամեթոդական փաստաթղթերի փաթեթի մշակում/	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Տես կետ 94.1
94.5	Օդի որակի պահպանության պլանների սահմանում այն գոտիների և ագլոմերացիաների համար, որտեղ աղտոտող նյութերի	«Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների» հիման վրա աղտոտվածության բարձր պոտենցիալ ունեցող աղտոտման աղբյուրների համար	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023	Տես կետ 94.1

	մակարդակները գերազանցում են սահմանային/նպատակային արժեքը (23-րդ հոդված)	տեխնիկական նորմատիվներ մշակելու համար նորմատիվամերթոդական փաստաթղթերի փաթեթի մշակում/				Twinning	
94.6	Այն գոտիների և ազլոմերացիաների համար կարճաժամկետ գործողությունների ծրագրերի սահմանում, որոնցում գոյություն ունի զգուշացման շեմերի գերազանցման վտանգ (24-րդ հոդված)	Գործող իրավական ակտերի վերանայում և լրամշակում, որոնցով կսահմանվեն այն գոտիների և ազլոմերացիաների համար կարճաժամկետ գործողությունների ծրագրերը, որոնցում գոյություն ունի զգուշացման շեմերի գերազանցման վտանգ	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2024 Twinning	Տես կետ 94.2
94.7	Հանրությանը տեղեկատվության տրամադրման համակարգի ստեղծում (26-րդ հոդված)	Հանրության տեղեկատվության տրամադրման համակարգի ստեղծում՝ համաձայն Շրջակա միջավայրի վերաբերյալ տեղեկատվության տրամադրման մասին օրենքի նախագծի, որը պետք է մշակվի՝ համաձայն Միջոցառում 51-ի	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Տես կետ 94.2
95	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2004 թվականի դեկտեմբերի 15-ի 2004/107/ԵՀ հրահանգ՝ մթնոլորտային օդում արսենի, կադմիումի, սնդիկի, նիկելի և արոմատիկ բազմացիկլիկ ածխաջրածինների մասին						
95.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Մթնոլորտային օդի որակի գնահատման չափանիշների համապատասխանեցում Եվրոպական ստանդարտներին	2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Սույն կետի կատարման իրավասու մարմինն է շրջակա միջավայրի նախարարությունը՝ համաձայն «Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքի 4-րդ հոդվածի 35-րդ կետի և 5-րդ հոդվածի 1-ին կետի:
95.2	Գնահատման վերին և ստորին շեմերի (4(6))	Գործող իրավական ակտերի լրամշակում	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ	Բնապահպանության նախարարություն.	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար	Սույն թվականի հունիսի 19-22-ը Թայբեյ գործիքակազմի

	հողված) և նպատակային արժեքների (3-րդ հողված) սահմանում	գնահատման վերին և ստորին շեմերը և նպատակային արժեքները, ինչպես նաև գոտիները և ազլոմերացիաները սահմանելու նպատակով,		մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	շրջանակներում կայացել է փորձագետների այց Հայաստանի Հանրապետություն: Փորձագետների այցի նպատակն էր ազգային իրավական դաշտի ստեղծման, կատարելագործման նպատակով մշակել գործողությունների ծրագիր, հիմք ընդունելով «Եվրոպայի համար մթնոլորտային օդի որակի և ավելի մաքուր օդի մասին» 2008/50/ԵՄ և «Արդյունաբերական արտանետումների մասին» 2010/75/ԵՄ հրահանգների հիմնական դրույթները, ինչպես նաև ՀՀ-ԵՄ համաձայնագրի կիրարկման ճանապարհային քարտեզի (ՀՀ վարչապետի 2019-ի հունիսի 1-ի թիվ 666-Լ որոշման հավելված) «Շրջակա միջավայր» գլխի 95 և 107 բաժիններում ընդգրկված միջոցառումներ:
95.3	Գոտիների և ազլոմերացիաների սահմանում և դասակարգում (3-րդ և 4(6) հողվածներ)	Գործող իրավական ակտերի լրամշակում գնահատման վերին և ստորին շեմերը և նպատակային արժեքները, ինչպես նաև գոտիները և ազլոմերացիաները սահմանելու նպատակով,	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Տես կետ 95.3
95.4	2004/107/ԵՀ հրահանգի հողված 4	Գործող իրավական ակտերի լրամշակում աղտոտող նյութերի մասով մթնոլորտային օդի որակի գնահատման համակարգի սահմանումը ներառելու նպատակով:	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2024 Twinning	Տես կետ 95.3
95.5	2004/107/ԵՀ հրահանգի հողված 3	Ներկայումս իրականացվող միջոցառումների վերանայում	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար	Տես կետ 95.3

		համապատասխան աղտոտող նյութերի մասով օդի որակը պահպանելուն և բարելավելուն ուղղված գործողությունների կատարելագործումը և առավել նպատակային ուղղվածությունը ապահովելու նպատակով:		8 տարվա ընթացքում		ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	
96	Որոշակի հեղուկ վառելիքներում ծծմբի պարունակության նվազեցման վերաբերյալ 93/12/ԵՏՀ հրահանգը փոփոխող՝ Խորհրդի 1999 թվականի ապրիլի 26-ի 1999/32/ԵՀ հրահանգ՝ փոփոխություններով						
96.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի	Ըստ անհրաժեշտության գործող օրենսդրության վերանայում, լիազոր մարմնի սահմանում	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն, առաջարկում ենք քննարկել Տրանսպորտի և կապի նախարարության՝ որպես երկրորդական կատարող լինելու հարցը:	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	Խնդիրը կարգավորվում է ԵԱՏՄ TP TC 013/2011 տեխնիկական կանոնակարգով: Լիազոր մարմինը սահմանված է՝ համաձայն Կառավարության կառուցվածքի և գործունեության մասին օրենքով Շրջակա միջավայրի նախարարությանը վերապահված լիազորությունների:
96.2	Վառելիքի նմուշառման արդյունավետ համակարգի և ծծմբի պարունակության որոշմանն ուղղված վերլուծության համապատասխան անալիտիկ մեթոդների սահմանում (6-րդ հոդված)	Վառելիքի նմուշառման արդյունավետ համակարգի և ծծմբի պարունակության որոշմանն ուղղված վերլուծության համապատասխան անալիտիկ մեթոդները սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակում,	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 2 տարվա ընթացքում	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն, առաջարկում ենք քննարկել Տրանսպորտի և կապի նախարարության՝ որպես երկրորդական կատարող լինելու հարցը:	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	013/2011 ԵԱՏՄ տեխ. կանոնակարգով արդեն իսկ սահմանվել են սույն հրահանգի դրույթները (սակայն որոշակիորեն տարբերվող): Միաժամանակ, հարկ է նշել, որ դեռևս ՀՀ-ԵՄ ՀԸԳ-ՀՔ-ի բանակցային գործընթացում եվրոպական կողմը համաձայնվել է ընդունել ԵԱՏՄ կանոնակարգերով արդեն իսկ կարգավորվող հարցերի գերակայությունը /մասնավորապես 96.3 կետի համար/: Հետևաբար առաջարկվում է 96.1, 96.2 կետերի կատարումը համարել իրականացված:

96.3	Մագուֆի և նավթաթորվածքի (գազային յուղի) օգտագործման արգելում այն դեպքում, երբ հողում դրանց կիրառման ժամանակ ձմեռի պարունակությունը գերազանցում է սահմանված սահմանային արժեքները (3(1) հոդված, եթե կիրառելի չեն 3 (2) և 4(1) հոդվածներում նշված բացառությունները)	կարգավորվում է Եվրասիական տնտեսական միության տեխնիկական կանոնակարգով 013/2011					
97	94/63/ԵՀ հրահանգ՝ բենզինի պահման և բեռնափոխման կայաններից լցակայաններ դրա մատակարարման արդյունքում առաջացող՝ ցնդող օրգանական միացությունների (SOU) արտանետումների նկատմամբ վերահսկողության մասին						
97.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Ըստ անհրաժեշտության գործող օրենսդրության վերանայում, լիազոր մարմնի սահմանում	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն , Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	Աջակցության անհրաժեշտություն չկա	Լիազոր մարմինը սահմանված է
97.2	Բենզինի պահման և բեռնափոխման բոլոր կայանների հայտնաբերում (2-րդ հոդված)	Բենզինի պահման և բեռնափոխման բոլոր կայանների հայտնաբերում	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն , Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2025 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ

97.3	Բեռնափոխման կայաններում և լցակայաններում պահեստարաններից և բեռնափոխման կայաններում շարժական կոնտեյներների բեռնման/բեռնաթափման ընթացքում բենզինի կորստի կրճատմանն ուղղված տեխնիկական միջոցների սահմանում (3-րդ, 4-րդ և 6-րդ հոդվածներ և III հավելված)	բենզինի կորստի կրճատմանն ուղղված տեխնիկական միջոցների սահմանում	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն , Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2025 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
97.4	Բոլոր ավտոբուսերի բեռնման կամրջակների և շարժական կոնտեյներների պահանջներին համապատասխանության պահանջի սահմանում (4-րդ և 5-րդ հոդվածներ)	Օրենսդրական փոփոխությունների իրականացում Ավտոբուսերի բեռնման կամրջակների և շարժական կոնտեյներների համապատասխանության պահանջի սահմանման նպատակով	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն , Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2025 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
98	2004/42/ԵՀ հրահանգ՝ որոշակի ներկերում, լաքերում և փոխադրամիջոցների երեսմշակման ապրանքներում օրգանական լուծույթների օգտագործման հետևանքով ցնդող օրգանական միացությունների արտանետումների սահմանափակման մասին						
98.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Հարցը կկարգավորվի Եվրասիական տնտեսական միության տեխնիկական Լաքաներկային նյութերի անվտանգության մասին կանոնակարգի ընդունումից հետո:	ԵԱՏՄ համապատասխան տեխնիկական կանոնակարգը դեռևս չի ընդունվել, այդ պատճառով հարցը լրացուցիչ ուսումնասիրության կարիք ունի				
98.2	ՅՕՄ-ի առավելագույն պարունակության սահմանային	Հարցը կկարգավորվի Եվրասիական տնտեսական միության	ԵԱՏՄ համապատասխան տեխնիկական կանոնակարգը դեռևս չի ընդունվել, այդ պատճառով հարցը լրացուցիչ ուսումնասիրության կարիք ունի				

	արժեքների սահմանում (հոդված 3 և հավելված 2)	տեխնիկական Լաքաներկային նյութերի անվտանգության մասին կանոնակարգի ընդունումից հետո:					
Ջրի որակը և պաշարների կառավարումը							
99	Ջրային քաղաքականության ոլորտում Համայնքի գործողությունների շրջանակը սահմանող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2000 թվականի հոկտեմբերի 23-ի 2000/60/ԵՀ հրահանգ՝ փոփոխություններով						
99.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում,	«Ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի մշակում, վերջնիս ընդունումից հետո «Փոքր հիդրոէլեկտրակայանների կառուցման և շահագործման համար արգելված գետերի ցանկը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ: ՓՀԷԿ-րի կառուցման և շահագործման արդյունքում ջրային էկոհամակարգերի և ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցության մեղմանն ուղղված իրավական ակտերի մշակում, դրանց կառուցման համար արգելված գետերի ցանկի սահմանում)	2023թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարության տնտեսության կոմիտե	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX Twinning	2021 թվականի ապրիլի 8-ին ընդունվել է «Նոր կառուցվող փոքր հիդրոէլեկտրակայանների ջրօգտագործման թույլտվությունների հայտերի մերժում նախատեսված՝ Հայաստանի Հանրապետության Կարմիր գրքում գրանցված կամ տարածքին բնորոշ՝ էնդեմիկ ձկնատեսակների ձվադրավայրեր հանդիսացող կամ դերիվացիոն խողովակներով 40 տոկոս և ավելի ծանրաբեռնված գետերի ցանկը սահմանելու մասին» N 488-Ն Կառավարության որոշումը:
99.2	Գետերի ավազանների տարածքների որոշում և համապատասխան համակարգում՝ ուղղված աշխարհի գետերի, լճերի և	Գետերի ավազանների տարածքների որոշում և համապատասխան համակարգում՝ ուղղված աշխարհի գետերի, լճերի և	Կետը չի կարող կատարվել հաշվի առնելով հարևան 2 երկրի հետ դիվանագիտական կապերի բացակայությունը:				

	առափնյա ջրերի պահպանությանը (3(1)-3(7) հոդված)	առափնյա ջրերի պահպանությանը,					
99.3	Գետերի ավազանների տարածքների բնութագրերի վերլուծություն (5-րդ հոդված)	կատարված է մասամբ, անհրաժեշտ է նախկինում կատարված աշխատանքների վերլուծություն, բացերի բացահայտում, համապատասխան վերլուծություն և իրավական ակտերի նախագծերի մշակում	2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն, համակատարողներ՝ Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն Ջրային կոմիտե	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022	Գետերի ավազանների տարածքների բնութագրերի վերլուծությունը իրականացվում ջրավազանային կառավարման պլանների շրջանակներում: Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Ն և N1909-Ն որոշումներով հաստատվել են Սևանի և Հրազդանի ջրավազանային կառավարման պլանները, որոնցում առկա են գետերի ավազանների բնութագրերը: Մշակման փուլում գտնվող Հյուսիսային, Հարավային ջրավազանային կառավարման պլաններում նույնպես կատարվելու է գետերի բնութագրերի վերլուծություն:
99.4	Ջրի որակի դիտանցման ծրագրերի ստեղծում (8-րդ հոդված)	Մակերևութային և ստորերկրյա ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգի նոր ծրագրերի մշակում, ջրի որակի դիտանցման ծրագրերի ստեղծում և համապատասխան ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում, Խմելու ջրի նորմերի փոփոխության նախագծի մշակում՝ հրահանգի պահանջներին համապատասխան	2023թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարության Ջրային տնտեսության կոմիտե	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX Twinning	Մակերևութային և ստորերկրյա ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգի նոր ծրագրերի մշակումը տեղի է ունենում ջրավազանային կառավարման պլանների մշակման շրջանակում: Մինչ այժմ, մշակվել և ՀՀ կառավարության կողմից հաստատվել է 3 ջրավազանային կառավարման պլան՝ համապատասխան մոնիթորինգային ծրագրերով, ԵՄՋՆ+ ծրագրի շրջանակում 2019-2020թթ. մշակվել են Սևան և Հրազդան ՋԿՏ-ների մակերևութային և ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի ծրագրերը ԵՄ ջրային շրջանակային դիրեկտիվի պահանջների և սկզբունքների համաձայն: Հաշվի առնելով ընթացիկ պահանջները և մշակված ջրավազանային կառավարման պլաններում տրված առաջարկությունները՝ վերնայվել է մակերևութային և ստորերկրյա

							<p>ջրերի մոնիթորինգի դիտացանցը, որը հաստատվել է ՀՀ շրջակա միջավայրի նախարարի 2021թ հունիս 15-ի N212-Լ հրամանով: Մակերևութային և ստորերկրյա ջրային ռեսուրսների մոնիթորինգի ծրագրերի մշակումն իրականացվում է ջրավազանային կառավարման պլանների մշակման շրջանակում և վերանայվում է պլանների վերնայմանն զուգընթաց՝ կրելով շարունակական բնույթ: Ներկայումս, «ԵՄ-ն՝ շրջակա միջավայրի համար. ջրային ռեսուրսներ և շրջակա միջավայրի տվյալներ» ծրագրի ֆինանսավորմամբ մշակվում է Հյուսիսային ԶԿՊ-ը, որի շրջանակում կմշակվեն նաև Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածքի մակերևութային և ստորերկրյա ջրերի մոնիթորինգի ծրագրերը:</p> <p>2023 թվականի հունիսի 29-ին ընդունվել է Կառավարության «Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2011 թվականի հունվարի 27-ի N 75-Ն որոշման մեջ փոփոխություններ և լրացումներ կատարելու մասին» N 1056-Ն որոշումը, համաձայն որի 2025 թվականից ջրի որակի գնահատումը կիրականացվի՝ ըստ հիդրոմորֆոլոգիական, հիդրոքիմիական և կենսաբանական տարրերի:</p>
99.5	Գետերի ավազանների կառավարման պլանների կազմում, խորհրդակցություններ հանրության հետ և այդ պլանների	Ենթակա են մոտարկման մասամբ, մասնավորապես՝ ջրային օրենսդրության վերանայում և լիարժեք մոտարկում, այդ թվում	2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Հիմնական կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն, համակատարողներ՝ Արտակարգ	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Ն և N1909-Ն որոշումներով հաստատվել են Սևանի և Հրազդանի ջրավազանային կառավարման պլանները:

	հրապարակում (13-րդ և 14-րդ հոդվածներ)	Նաև՝ վեց ջրավազանային տարածքային կառավարման բաժինների համար ջրավազանային տարածքային կառավարման պլանների վերանայում և հաստատում՝ 2000/60/ԵՀ հրահանգի պահանջների հետ մոտարկման նպատակով			իրավիճակների նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն, Էներգետիկ ենթակառուցվածքներ ի և բնական ռեսուրսների նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն Տարածքային կառավարման նախարարություն		Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման պլանի մշակումն իրականացվում է «ԵՄ-ն՝ շրջակա միջավայրի համար. ջրային ռեսուրսներ և շրջակա միջավայրի տվյալներ» ծրագրի շրջանակներում: Հարավային: ջրավազանային կառավարման պլանը ԱՄՆ ՄՁԳ-ի և շրջակա միջավայրի համատեղ արդյունքում գտնվում է մշակման փուլում, Արարտյան և Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման պլանների մշակման համար բանակցություններ են վարվում միջազգային դոնոր կազմակերպությունների հետ: ԵՄ Ջրի շրջանակային դիրեկտիվի սկզբունքներին համահունչ վերանայվել և շրջակա միջավայրի նախարարի 2023 թվականի հունվարի 27-ի N 26-Ն հրամանով հաստատվել է ջրավազանային կառավարման պլանի բովանդակությունը
100	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2007 թվականի հոկտեմբերի 23-ի 2007/60/ԵՀ հրահանգ՝ հեղեղումների ռիսկերի գնահատման և կառավարման մասին						
100.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Կատարված է	Հետագա մոտարկման անհրաժեշտություն չկա				Հեղեղումների ռիսկի նախնական գնահատումները իրականացվել են, հեղեղումների վտանգ ունեցող տարածքները բացահայտվել են Հեղեղումների վտանգի քարտեզները և ռիսկերի քարտեզները պատրաստվել են: Հեղեղումների ռիսկերի կառավարման պլանները իրականացվում են: 2022 թվականի հուլիսի 7-ի «Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՕ-316-Ն օրենք, համաձայն որի ջրավազանային կառավարման պլաններում սահմանվում են հեղեղումների վտանգների և հեղեղումների
100.2	Հեղեղման ռիսկի նախնական գնահատման իրականացում, հոդվածներ 4-5,						
100.3	հեղեղումների վտանգի և ռիսկի քարտեզների կազմում, հոդված 6,						
100.4	հեղեղումների ռիսկի կառավարման պլանների կազմում, հոդված 7						

							առաջացման ռիսկերի քարտեզները, որոնց ներկայացվող պահանջները և բովանդակությունը սահմանում է Կառավարությունը:
101	Խորհրդի 1991 թվականի մայիսի 21-ի 91/271/ԵՏՀ հրահանգ՝ քաղաքային կեղտաջրերի մաքրման մասին՝ փոփոխություններով						
101.3	Զգայուն ոլորտների և ազլոմերացիաների որոշում, 91/271/ԵՄ հրահանգ, հոդված 5(1) և հավելված 2	Ջրաէկոհամակարգերի պահպանման գոտիների տեղայնացում և մարդածին ծանրաբեռնվածության հետևանքով ջրային ռեսուրսների բնական էկոհավասարակշռության խախտված վիճակի բացահայտում, ենթաօրենսդրական ակտի նախագծի մշակում	2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Կատարող՝ Բնապահպանության նախարարություն, առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Ազլոմերացիաների որոշումը իրականացվում ջրավազանային կառավարման պլանների շրջանակներում: Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Ն և N1909-Ն որոշումներով հաստատվել են Սևանի և Հրազդանի ջրավազանային կառավարման պլանները, որոնցում առկա են տարանջատված ազլոմերացիաներ : Մշակման փուլում գտնվող Հյուսիսային, Հարավային ջրավազանային կառավարման պլաններում նույնպես առանձնացվելու են հստակ ազլոմերացիաներ:
103	Խորհրդի 1991 թվականի դեկտեմբերի 12-ի 91/676/ԵՏՀ հրահանգ՝ գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետևանքով առաջացող աղտոտման դեմ ջրերի պաշտպանության վերաբերյալ՝ փոփոխություններով						
103.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Գործող օրենսդրության վերանայում, լիազոր մարմնի սահմանում, եթե սահմանված չէ	2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ .	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու պահից 4 տարի ժամկետում	Կատարողներ՝ Բնապահպանության նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն,	Աջակցության անհրաժեշտություն չկա	Գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետևանքով առաջացող աղտոտման աղբյուրները գնահատված են Սևանի (Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Ն որոշում) և Հրազդանի (Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1909-Ն որոշում) պլաններում: Նշված գնահատումը կիրականցվի նաև Ախուրյանի, Արարատյան, Հյուսիսային և Հարավային ջրավազանային կառավարման նոր պլանների մշակման շրջանակներում:
103.2	Աղտոտված կամ վտանգված ջրերի	Աղտոտված կամ վտանգված ջրերի	2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ .	Համաձայնագրի ուժի մեջ	Կատարողներ՝ Բնապահպանության	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար	2022 թվականի հուլիսի 7-ին ՀՀ Ազգային ժողովի կողմից

	<p>հայտնաբերում և նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիների սահմանում, 91/676/ԵՏՀ հրահանգի 3-րդ հոդված:</p>	<p>հայտնաբան ընթացակարգերը սահմանված են: Նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիները սահմանող իրավական ակտերի նախագծերի մշակում:</p>		<p>մտնելու պահից 4 տարի ժամկետում</p>	<p>նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն</p>	<p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning</p>	<p>ընդունվել է «ՀՀ ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» NՀՕ- 316 Ն օրենքը/, որով իրավական հիմք է նախատեսվել ջրային ռեսուրսների նիտրատներով խոցելի տարածքների հայտնաբերման չափորոշիչների և գյուղատնտեսական գործունեության արդյունքում ջրային ռեսուրսների նիտրատներով աղտոտման նվազմանն ու կանխարգելմանն ուղղված միջոցառումների մշակման համար:</p> <p>Կառավարության 2022 թվականի դեկտեմբերի 8-ի N 1912-Ն և N1909-Ն որոշումներով հաստատվել են Սևանի և Հրազդանի ջրավազանային կառավարման պլանները, որոնցով սահմանված են նիտրատների նկատմամբ խոցելի տարածքները:</p> <p>Մշակման փուլում գտնվող Հարավային և Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման պլաններով նույնպես սահմանվելու են նշված տարածքները:</p> <p>Նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիները առանձին նորմատիվ իրավական ակտով հաստատելու հարցը կդիտարկվի բոլոր ջրավազանային կառավարման տարածքների պլանների շրջանակներում կատարված վերլուծությունների առկայության դեպքում:</p> <p>Մակերևութային և ստորերկրյա ջրերում նիտրատների հայտնաբերումը և նիտրատներով աղտոտված ջրային ռեսուրսների կամ դրանց հատվածների</p>
--	--	---	--	---------------------------------------	---	---	---

							բացահայտումը, քանակության գնահատումը մաս է կազմում պետական մոնիթորինգի ծրագրի, և այդ աշխատանքները կրում են շարունակական բնույթ:
103.3	Պատշաճ գյուղատնտեսական գործելակերպի գործողությունների ծրագրերի և կանոնների սահմանում՝ նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիների համար, 91/676/ԵՏՀ հրահանգի 4-րդ և 5-րդ հոդվածներ:	Պատշաճ գյուղատնտեսական գործելակերպի գործողությունների ծրագրերը սահմանող իրավական ակտի նախագծում: Նիտրատների նկատմամբ զգայուն գոտիների համար գյուղատնտեսական գործելակերպի կանոնները սահմանող իրավական ակտի նախագծում:	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու պահից 8 տարի ժամկետում	Կատարողներ՝ Գյուղատնտեսության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետեանքով առաջացող աղտոտման շրջանակներում դիտանցման ընթացակարգերը սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակման հարցը կդիտարկվի բոլոր ջրավազանային կառավարման տարածքների պլանների շրջանակներում կատարված վերլուծությունների առկայություն դեպքում:
103.4	Գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետևանքով առաջացող աղտոտման շրջանակներում դիտանցման ծրագրերի սահմանում, 91/676/ԵՏՀ հրահանգի 6-րդ հոդված:	Գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետևանքով առաջացող աղտոտման շրջանակներում դիտանցման ընթացակարգերը սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակում	2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելու պահից 4 տարի ժամկետում	Կատարողներ՝ Բնապահպանության նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Գյուղատնտեսական աղբյուրներից արտանետվող նիտրատների հետեանքով առաջացող աղտոտման շրջանակներում դիտանցման ընթացակարգերը սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակման հարցը կդիտարկվի բոլոր ջրավազանային կառավարման տարածքների պլանների շրջանակներում կատարված վերլուծությունների առկայության դեպքում:
Թափոնների կառավարում							
104	Որոշ հրահանգներ ուժը կորցրած ճանաչող՝ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2008 թվականի նոյեմբերի 19-ի 2008/98/ԵՀ հրահանգ՝ թափոնների մասին						
104.3	«Աղտոտողը վճարում է» և արտադրողների ընդլայնված պատասխանատվության սկզբունքներին համապատասխան՝ ծախսերի ամբողջական	«Աղտոտողը վճարում է» և արտադրողների ընդլայնված պատասխանատվության սկզբունքներին համապատասխան՝ ծախսերի ամբողջական	2024	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX գնահատման առաքելություն 2020	Մշակվել է «Հայաստանում ԱԸՊ (արտադրողի ընդլայնված պատասխանատվություն) համակարգի ներդրման մոտեցումներ» փաստաթուղթը՝ շրջակա միջավայրի, տարածքային կառավարման և

	փոխհատուցման մեխանիզմի սահմանում (14-րդ հոդված)	փոխհատուցման մեխանիզմի սահմանում (14-րդ հոդված)				Twinning	ենթակառուցվածքների նախարարությունների և Հայաստանի ամերիկյան համալսարանի սերտ համագործակցությամբ և Շվեդիայի միջազգային և համագործակցության գործակալության (SIDA) ֆինանսավորմամբ իրականացվող «Հայաստանում թափոնների կառավարման քաղաքականություն» 4-ամյա ծրագրի շրջանակներում: Փաստաթղթում ներկայացված են Հայաստանում ԱԸՊ համակարգի ներդրման միջազգային փորձը, իրավական հիմքերը, ֆինանսատնտեսական և հարկային մոտեցումները, թափոնի խմբերի ընտրության չափանիշները, ԱԸՊ իրականացման մոդելները, հիմնական դերակատարները և գործընթացները: Փաստաթուղթը արդեն իսկ շրջանառվել է շահագրգիռ պետական մարմինների միջև և ներկայումս ընթացքի մեջ են ԱԸՊ ներդրման համար անհրաժեշտ իրավական ակտերի նախագծերի փաթեթի մշակման աշխատանքները:
2.	Խորհրդի 1999 թվականի ապրիլի 26-ի 1999/31/ԵՀ հրահանգ՝ աղբավայրերի մասին՝ փոփոխություններով						
105.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Գործող օրենսդրության վերանայում և լիազոր մարմնի սահմանում	2021թ. 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 3 տարվա ընթացքում	Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն Բնակահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	ՀՀ կառավարության 2019 օգոստոսի 8-ի թիվ 992-Ա որոշմամբ Հայաստանի Հանրապետության բնակավայրերում աղբահանության կազմակերպման և սանիտարական մաքրման ոլորտում լիազոր մարմին է ճանաչվել ՏԿԵՆը:
105.5	Աղբավայրերի շահագործման փուլում		2021թ. 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝	Տարածքային կառավարման և զարգացման	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար	Ընդունվել է «Աղբավայրերի մոնիթորինգի իրականացման

	<p>հսկողության և դիտանցման ընթացակարգերի, նաև լքման ենթակա աղբավայրերի համար փակման և վերականգնման ընթացակարգերի սահմանում (12-րդ և 13-րդ հոդվածներ)</p>			3 տարվա ընթացքում	Նախարարություն Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning	<p>Կառավարության որոշումը (30.11.2023թ N 2105-Ն):</p> <p>Մոնիտորինգի կարգ սահմանվում է ինչպես արտոնագրված աղբավայրերի համար (որոշման հավելված 1), որոնք շահագործվում են կամ շահագործվելու են օրենսդրությամբ սահմանված թույլտվությունների՝ նախատեսվող գործունեության շրջակա միջավայրի վրա ազդեցության գնահատման և փորձաքննության դրական եզրակացություն հիման վրա տրամադրվող «Վտանգավոր թափոնների գործածության գործունեության» լիցենզիաների հիման վրա, այնպես էլ առանց համապատասխան արտոնագրման (թույլտվություն, լիցենզիա) շահագործվող աղբավայրերի համար (որոշման հավելված 2), որոնք ժամանակավորապես շահագործվելու են մինչև օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համապատասխանեցնելը կամ փակելը, և դրանց փոխարեն արտոնագրված աղբավայրեր կառուցելն ու շահագործելը:</p> <p>Որոշումը ուժի մեջ կմտնի 2024 թվականի հունվարի 1-ից:</p>
3.	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2006 թվականի մարտի 15-ի 2006/21/ԵՀ հրահանգ՝ արդյունահանող արդյունաբերություններում գոյացող թափոնների կառավարման մասին						
106.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Ընդերքի մասին ՀՀ օրենսգիրք	Հետագա մոտարկման անհրաժեշտություն չկա				
106.2	Օպերատորների կողմից թափոնների	Հանքարդյունաբերական թափոնների	Հետագա մոտարկման անհրաժեշտություն չկա				

	կառավարման պլանների մշակումն ապահովող համակարգի ստեղծում (թափոնների գործածության օբյեկտների որոշում և դասակարգում. թափոնների բնույթագրում) (4-րդ և 9-րդ հոդվածներ)	կառավարման համակարգը կարգավորված է Ընդերքի մասին օրենսգրքի 5.1 գլխով (ուժի մեջ է մտել 2017թ)և դրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերով					
106.3	Թույլտվությունների, ֆինանսական երաշխիքների և տեսչական համակարգի ստեղծում (7-րդ, 14-րդ և 17-րդ հոդվածներ)	Թույլտվությունները, ֆինանսական երաշխիքները և տեսչական համակարգը Կարգավորված է Ընդերքի մասին օրենսգրքի 5.1 գլխով (ուժի մեջ է մտել 2017թ .)և դրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերով	Հետագա մոտարկման անհրաժեշտություն չկա				
106.4	Հանման հետևանքով առաջացած ստորերկրյա խոռոչների կառավարման և դիտանցման ընթացակարգերի սահմանում (10-րդ հոդված)	Ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների ստորերկրյա խոռոչների կառավարման և դիտանցման ընթացակարգերը սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակում	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2006/21/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀՃՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	Ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների ստորերկրյա խոռոչների կառավարման և դիտանցման ընթացակարգերը սահմանող իրավական ակտի նախագծի մշակման աշխատանքների կատարման շրջանակներում՝ ներգրավվել են «Բնապահպանական ծրագրերի իրականացման գրասենյակ» ՊՀ-ի իրավաբան -փորձագետը, ինպես նաև այլ մասնագետներ, որոնց կողմից իրականացվել են հետևյալ աշխատանքները. - ուսումնասիրվել է ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների ստորերկրյա խոռոչների կառավարման և դիտանցման հարաբերությունները կարգավորող ՀՀ ներպետական օրենսդրությունը,

							<ul style="list-style-type: none"> - ուսումնասիրվել է ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների ստորերկրյա խոռոչների կառավարման և դիտանցման հարաբերությունները կարգավորող միջազգային լավագույն փորձը, - առանձնացվել են այն երկրները, որոնց օրենսդրական կարգավորումները համանման է ՀՀ ներպետական օրենսդրական կարգավորումներին, մասնավորապես առանձնացվել է Գերմանիայի Դաշնային Հանրապետության, Ֆրանսիայի Հանրապետության, Ռուսաստանի Դաշնության, Լատվիայի Հանրապետության, Լիտվայի Հանրապետության և Էստոնիայի Հանրապետության իրավակիրառ պրակտիկան, - գույքագրվել է նշված երկրների օրենսդրական այն բոլոր իրավական ակտերը, որոնք կարգավորում են ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների ստորերկրյա խոռոչների կառավարման և դիտանցման հարաբերությունները: - Առաջիկայում նախատեսվում է հանդես գալ ՀՀ ներպետական օրենսդրությունում ընդերքօգտագործման թափոնների օբյեկտների ստորերկրյա խոռոչների կառավարման և դիտանցման հարաբերությունների կարգավորման նպատակով իրավաբանական տեխնիկայի համապատասխան լուծումների առաջարկով:
106.5	Լեռնահանքարդյունահանման թափոնների գործածության օբյեկտների փակման և	Կարգավորված է Ընդերքի մասին օրենսգրքի 5.1 գլխով (ուժի մեջ է մտել 2017թ)	Միջոցառումը կատարված է:				

	փակմանը հաջորդող փուլերի ընթացակարգերի սահմանում (12-րդ հոդված)	և դրանից բխող ենթաօրենսդրական ակտերով					
106.6	Լեռնահանքարդյունահանման թափոնների գործածության փակված օբյեկտների ցանկի կազմում (20-րդ հոդված)	Կարգավորված է ՀՀ կառավարության 2017թ.-ի N-774 որոշմամբ	Միջոցառումը կատարված է:				
Բնության պաշտպանություն							
4. Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009 թվականի նոյեմբերի 30-ի 2009/147/ԵՇ հրահանգ՝ վայրի թռչունների պահպանության մասին							
107.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Ազգային օրենսդրության ընդունում, լիազոր մարմնի սահմանում	Մինչև 2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Սույն կետի կատարման իրավասու մարմինը շրջակա միջավայրի նախարարությունն է՝ համաձայն Կառավարության 2000 թվականի սեպտեմբերի 13-ի N560 որոշման և վարչապետի 2018 թվականի հունիսի 11-ի 745-Լ որոշման 9-րդ կետի 1-ին ենթակետի:
107.2	Թռչունների այն տեսակների, որոնց անհրաժեշտ է պահպանության հատուկ միջոցներ, և պարբերաբար հանդիպող միգրացվող տեսակների գնահատում	Հատուկ պահպանման միջոցառումներ պահանջող և պարբերաբար հանդիպող միգրացվող տեսակների գնահատում	Մինչև 2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Միգրացվող տեսակների մոնիթորինգը կանոնավոր իրականացվում է տարին երկու անգամ՝ աշնանը և գարնանը: Այդ տեսակների բնապահպանական կարգավիճակի գնահատումն ընթացքի մեջ է: Մասնավորապես գնահատվել են հետևյալ տեսակների կարգավիճակները՝ Սպիտակապոչ եղջյուրիկ Vanellus leucurus, սովորական կիվիլ Vanellus vanellus, կարմրագլուխ սուզաբաղ Aythya ferina (ինչի վերաբերյալ հրապարակվել է երեք գիտական հոդված): 2022 թվականի ընթացքում գնահատվել են ևս երեք տեսակների բնապահպանական կարգավիճակները: Դրանց թվում են մարմարյա մրտիմնը

							<p>(Marmaronetta angustirostris)՝ հողվածը ընդունվել է տպագրության, սպիտակաաչք սուզաբադը (Aythya nyroca)՝ հողվածը պատրաստվում է, և սպիտակագլուխ բադը (Oxyura leucocephala)՝ հողվածը պատրաստվում է:</p> <p>Տվյալների վերլուծություն է իրականացվում տեսակների հաջորդ խմբի համար, և գնահատվել են ևս 3 տեսակների բնապահպանական կարգավիճակները (որոնք նույնպես հրապարակվելու են գիտական հողվածների տեսքով): Դրանք են, գիշանգողը (Neophron percnopterus), ցախաքլորատորը (Accipiter gentilis), և ծովային քարադրը (Charadrius alexandrinus):</p>
107.3	Թռչունների տեսակների համար հատուկ պահպանման տարածքների որոշում և սահմանում (4(1) և (4) հողվածներ)	Հատուկ պահպանման միջոցառումներ պահանջող և պարբերաբար հանդիպող միգրացվող թռչունների տեսակների գնահատում	Մինչև 2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	<p>AEWA-ի շրջանակներում իրականացվել է վերագույքագրում այն տեղանքներում, որոնք կարող են կարևոր նշանակություն ունենալ AEWA-ի կողմից ընդգրկված ջրային թռչունների համար: Արդյունքում 15 տեղամասերը նշանակվեցին որպես կարևոր՝ AEWA-ում ընդգրկված ջրային թռչնատեսակների և դրանց կանգառների վայրերի պաշտպանության համար:</p> <p>Կատարվել է կարևոր թռչնատարածքների (IBA) վերանայում և մեկ պոտենցիալ IBA-ի «Թեքսար լեռան» գնահատում, ինչի վերաբերյալ հրապարակվել է երկու գիտական հողված:</p>

							2023 տարվա ընթացքում իրականացվում է ևս մեկ IBA-ի «Ծաղկունյաց լեռնաշղթայի» գնահատում, արդյունքները նույնպես հրապարակվելու են գիտական հոդվածների տեսքով և «Արագած լեռան» թռչնաշխարհի վերագույքագրում, գնահատման համար:
107.4	Պահպանության հատուկ միջոցների սահմանում՝ պարբերաբար հանդիպող միգրացվող տեսակները պաշտպանելու համար (4(2) հոդված)	Կանոնավոր հանդիպող միգրացվող թռչունների տեսակների պահպանության համար հատուկ պահպանության միջոցառումների հիմնում	Մինչև 2022 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2021 Twinning	Լրամշակման փուլում է որսի օրենքը և մշակվում է որսորդական միևնույնի քննության անցկացման կարգը: Վերանայվում է նաև թռչունների հանգստավայրերի և որսահանդակների համընկնումը: Պիլոտային ծրագրի շրջանակում իրականացվել է ջրաճահճային տարածքների վերականգնում: Սկսվել է Արարատյան դաշտի ջրաճահճային տարածքների վերականգնման հնարավորությունների հետազոտում:
107.5	Վայրի թռչունների բոլոր տեսակների պաշտպանության ընդհանուր համակարգի ստեղծում, որոնց թվից որսի ենթակա տեսակները հատուկ ենթախումբ են կազմում, և բռնելու/սպանելու որոշակի տեսակների արգելում (5-րդ, 6(1), 6(2) և 8-րդ հոդվածներ)	Բոլոր վայրի թռչունների տեսակների պահպանության համար ընդհանուր համակարգի հիմնում	Մինչև 2023 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Վերլուծվել է քարակաքավի (Alectoris chukar) պոպուլյացիայի դինամիկան և որսի ազդեցությունը այդ տեսակի վրա, ինչի վերաբերյալ հրապարակվել է գիտական հոդված: Ջրաճահճային թռչունների վրա ներկայիս հանրային որսահանդակների ազդեցության վերաբերյալ կատարվել է հետազոտություն, որի արդյունքները հրատարակվել են գիտական հոդվածի տեսքով:
5.	խորհրդի 1992 թվականի մայիսի 21-ի 92/43/ԵՏՀ հրահանգ՝ բնական միջավայրերի և կենդանական ու բուսական աշխարհի վայրի տեսակների պահպանության մասին՝ փոփոխություններով						
108.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու	Ազգային օրենսդրության մեջ անհրաժեշտ	2020 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար	Սույն կետի կատարման իրավասու մարմինը շրջակա միջավայրի նախարարությունն է՝

	մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	փոփոխությունների կատարում		5 տարվա ընթացքում		ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2019 Twinning	համաձայն Կառավարության 2000 թվականի սեպտեմբերի 13-ի N560 որոշման և վարչապետի 2018 թվականի հունիսի 11-ի 745-Լ որոշման 9-րդ կետի 1-ին ենթակետի:
108.2	Տարածքների ցանկի կազմում, այդպիսի տարածքների սահմանում և դրանց կառավարման գերակայությունների որոշում (ներառյալ «Էմերալդ ցանցի» հնարավոր տարածքների ցանկի կազմումը և այդ տարածքների համար պաշտպանության և կառավարման միջոցների սահմանումը) (4-րդ հոդված)	Տարածքների գույքագրում, նշում և նրանց կառավարման համար առաջնայնությունների հիմնում (ներառյալ պոտենցիալ Էմերալդ ցանցերի գույքագրման անցկացում/լրացում և այդ ցանցերի համար պահպանության և կառավարման միջոցառումների հիմնում)	Մինչև 2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	«ԵՄ-ն հանուն շրջակա միջավայրի: Էմերալդ ցանցի ստեղծման առաջխաղացում և Էմերալդ տարածքների կառավարում» ծրագրի շրջանակում իրականացվել է Հայաստանում Էմերալդ տարածքների կառավարման պլանների պատրաստման ուղեցույցներ:
108.3	92/43/ԵՏՀ հրահանգ 6-րդ և 8-րդ հոդվածներ	Այդ տարածքների պահպանության համար անհրաժեշտ միջոցառումների հիմնում՝ ներառյալ համաֆինանսավորում	Մինչև 2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
108.4	92/43/ԵՏՀ հրահանգ 11-րդ հոդված	Բնակմիջավայրերի և տեսակների պահպանության կարգավիճակի մոնիթորինգի համակարգի հիմնում	Մինչև 2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
108.5	92/43/ԵՏՀ հրահանգ 12-րդ հոդված	Հավելված IV-ում ներառված տեսակների համար	Մինչև 2025 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ

		պահպանության խիստ ռեժիմի հիմնում		7 տարվա ընթացքում		ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	
108.6	92/43/ԵՏՀ հրահանգ 22-րդ հոդված	Կրթության խթանման և հասարակայնությանը ինֆորմացիայի տարածման մեխանիզմների հիմնում:	Մինչև 2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Կրթության և գիտության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
Արդյունաբերական աղտոտում և արդյունաբերական վտանգներ							
6. Եվրոպական խորհրդարանի և խորհրդի 2010 թվականի նոյեմբերի 24-ի 2010/75/ԵՄ հրահանգ՝ արդյունաբերական արտանետումների մասին							
109.1	Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Գործող օրենսդրության վերանայում, ըստ անհրաժեշտության լրամշակում	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. Քաղաքացիական պաշտպանություն Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ- ի արդյունավետ իրականացման համար	Սույն թվականի հունիսի 19-22-ը Թայեքս գործիքակազմի շրջանակներում կայացել է փորձագետների այց Հայաստանի Հանրապետություն: Փորձագետների այցի նպատակն էր ազգային իրավական դաշտի ստեղծման, կատարելագործման նպատակով մշակել գործողությունների ծրագիր, հիմք ընդունելով «Եվրոպայի համար մթնոլորտային օդի որակի և ավելի մաքուր օդի մասին» 2008/50/ԵՄ և «Արդյունաբերական արտանետումների մասին» 2010/75/ԵՄ հրահանգների հիմնական դրույթները, ինչպես նաև ՀՀ-ԵՄ համաձայնագրի կիրարկման ճանապարհային քարտեզի (ՀՀ վարչապետի 2019-ի հունիսի 1-ի թիվ 666-Լ որոշման հավելված) «Շրջակա միջավայր» գլխի 95 և 107 բաժիններում ընդգրկված միջոցառումները:
109.2	Այն կառուցվածքների որոշում, որոնց համար թույլտվություն է անհրաժեշտ (1 հավելված)	ԵՄ հրահանգի I հավելվածի համաձայն թույլտվության ենթակա կառուցվածքների	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ

		որոշման չափանիշների և մեխանիզմների մշակում, որը հետագայում հիմք կհանդիսանա օրենսդրական և ենթօրենսդրական ակտերի լրամշակման համար:				TAIEX 2023 Twinning. Քաղաքացիական պաշտպանություն Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	
109.3	Թույլտվությունների համակցված համակարգի ստեղծում (4-ից 6-րդ, 12-րդ, 21-րդ և 24-րդ հոդվածներ և IV հավելված)	Թույլտվությունների համակցված համակարգի ստեղծում և մեխանիզմների մշակում առավել խոշոր արտանետողների համար:	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. Քաղաքացիական պաշտպանություն Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
109.4	Համապատասխանության դիտանցման մեխանիզմի ստեղծում (8-րդ, 14(1)(d) և 23(1) հոդվածներ)	Դիտանցման կարգը սահմանող ենթօրենսդրական ակտի նախագծի և դիտանցման իրականացման միջոցառումների ծրագրի մշակում	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ

109.5	<p>Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների կիրառում՝ հաշվի առնելով Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների համար ելակետային փաստաթղթերը (14(3)-ից (6) և 15(2)-ից (4) հոդվածներ)</p>	<p>Լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների կիրառում՝ հաշվի առնելով լավագույն հասանելի տեխնոլոգիաների համար ԵՄ ելակետային փաստաթղթերը և դրանց տեղայնացումը ազգային օրենսդրության և ինստիտուցիոնալ շրջանակում,</p>	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար</p> <p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>TAIEX 2023</p> <p>Twining. Քաղաքացիական պաշտպանություն</p> <p>Twining. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար</p>	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
109.6	<p>Այրման կայանների համար արտանետումների սահմանային արժեքների սահմանում (30-րդ հոդված և V հավելված)</p>	<p>«Մթնոլորտային օդի պահպանության մասին» օրենքի նախագծի ընդունումից հետո այրման կայանների համար արտանետումների սահմանային արժեքները սահմանող ենթաօրենսդրական ակտի նախագծի մշակում:</p>	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար</p> <p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>TAIEX 2023</p> <p>Twining. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-ի արդյունավետ իրականացման համար</p>	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ
109.7	<p>Գոյություն ունեցող կայաններից տարեկան արտանետումների ընդհանուր ծավալի կրճատման ծրագրերի մշակում (գոյություն ունեցող կայանների արտանետումների սահմանային արժեքների սահմանման այլընտրանք) (32-րդ հոդված)</p>	<p>Գոյություն ունեցող կայաններից տարեկան արտանետումների ընդհանուր ծավալի կրճատմանն ուղղված միջոցառումների ծրագրի մշակում և իրականացում այլընտրանքային և նորագույն տեխնոլոգիաների կիրառման հիման վրա:</p>	2024թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն, Համակատարող՝ Առողջապահության նախարարություն	<p>ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար</p> <p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>TAIEX 2023</p> <p>Twining. ԲՆ ինստիտուցիոնալ կարողությունների զարգացման ու ՀԸԳՀԾՔ-</p>	Իրականացվում են նախնական ուսումնասիրություններ և վերլուծություններ

						ի արդյունավետ իրականացման համար	
	Քիմիական նյութերի կառավարում						
111	Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2012 թվականի հուլիսի 4-ի թիվ 649/2012 կանոնակարգ (ԵՄ)՝ վտանգավոր քիմիական նյութերի արտահանման և ներմուծման վերաբերյալ						
111.1	Արտահանման մասին ծանուցման ընթացակարգի կիրառում (8-րդ հոդված)	«Քիմիական նյութերի մասին» ՀՀ օրենքի և ենթաօրենսդրական նորմատիվ իրավական ակտերի նախագծերի մշակում	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն համակատարող Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAEIX 2022 Twinning.	«Քիմիական նյութերի մասին» օրենքի նախագծի մշակման նպատակով ներգրավվել էր տեղական փորձագետ՝ «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքի նախագծի մշակմանն անհրաժեշտ միջազգային փորձի ուսումնասիրման և վարչության աջակցությամբ օրենքի նախագծի մշակման նպատակով: Նախնական՝ իրավական դաշտի ուսումնասիրության փուլում փորձագետը իր դիմումի համաձայն ազատվել է աշխատանքից:
111.2	Այլ երկրներից ստացված արտահանման մասին ծանուցումների մշակման ընթացակարգերի կիրառում (9-րդ հոդված)	Քիմիական նյութերի ներմուծման մասին որոշումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգեր սահմանում ԵՄ ստանդարտներին համաձայն	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAEIX 2022 Twinning.	Ընթացակարգերը կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
111.3	Վերջնական կարգավորիչ գործողության վերաբերյալ ծանուցումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգերի սահմանում (11-րդ հոդված)	Քիմիական նյութերի ներմուծման մասին որոշումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգեր սահմանում ԵՄ ստանդարտներին համաձայն	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAEIX 2022 Twinning.	Ընթացակարգերը կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
111.4	Ներմուծման մասին որոշումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգերի սահմանում (13-րդ հոդված)	Քիմիական նյութերի ներմուծման մասին որոշումներ մշակելու և ներկայացնելու ընթացակարգեր սահմանում ԵՄ	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAEIX 2022	Ընթացակարգերը կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:

		ստանդարտներին համաձայն				Twinning.	
111.5	Նախնական հիմնավորված համաձայնության ընթացակարգի կիրառում որոշակի քիմիական նյութերի՝ մասնավորապես Ռոտերդամի կոնվենցիայի III Հավելվածում թվարկված քիմիական նյութերի արտահանման նկատմամբ (14-րդ հոդված)	Նախնական հիմնավորված համաձայնության ընթացակարգի կիրառում որոշակի քիմիական նյութերի արտահանման նկատմամբ	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning.	Ընթացակարգերը կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
111.6	Արտահանված քիմիական նյութերին ներկայացվող պիտակավորման և փաթեթավորման պահանջների կատարում (17-րդ հոդված)	Արտահանված քիմիական նյութերին ներկայացվող պիտակավորման և փաթեթավորման պահանջների կատարման պահանջների սահմանում	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning.	Ընթացակարգերը կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
111.7	Քիմիական նյութերի ներմուծումն ու արտահանումը վերահսկող ներպետական մարմինների սահմանում (18-րդ հոդված)	Լիազոր մարմնի սահմանում	2023 թվականի առաջին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Լիազոր մարմինները կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
112	1272/2008 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ նյութերի և խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման մասին						
112.1	Իրավասու մարմնի (իրավասու մարմինների) սահմանում	Իրավասու մարմնի սահմանում	2022թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020	Մշակվել և Կառավարության կողմից հաստատվել է «Հայաստանի Հանրապետությունում քիմիական նյութերի և խառնուրդների ռեեստր ձևավորող և վարող իրավասու մարմին ճանաչելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության

						Twinning.	կառավարության որոշումը / 15.04.2021թ. N 550-L/:
							Նյութերի և խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման կարգերը սահմանող իրավասու մարմինները կսահմանվեն «Քիմիական նյութերի մասին» օրենքով:
112.2	Նյութերի դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման իրականացում	Նյութերի դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման իրականացում	2022թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning.	2023 թվականի հուլիսի 11-13-ը անցկացվել է Եվրոպական պառլամենտի և Խորհրդի 2008 թվականի դեկտեմբերի 16-ի թիվ 1272/2008 կանոնակարգ (ԵՄ) նյութերի և խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման վերաբերյալ (CLP) 112.2 և 112.3 դրույթներին համապատասխան ԹԱՅԵՔՍ փորձագիտական առաքելություն, որի շրջանակներում փորձագետների կողմից առաջարկություններ և գործնական փորձ է տրամադրվել ՀՀԳՀ ճանապարհային քարտեզի իրականացման շրջանակներում պարտավորությունների կատարման վերաբերյալ՝ Հայաստանի Հանրապետությունում նյութերի և խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և թափեթավորման ընթացակարգերի վերաբերյալ օրենսդրության հետագա զարգացմանը (կանոնների և ընթացակարգերի հաստատմանը) աջակցելու նպատակով:

112.3	Խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման իրականացում	Խառնուրդների դասակարգման, պիտակավորման և փաթեթավորման իրականացման պահանջների սահմանում	2025թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 7 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2023 Twinning.	Տես կետ 112. 2
Համաձայնագրի հոդվածների կիրարկմանն ուղղված գործողություններ							
113	Հոդված 46 (դ) և (f)	Շրջակա միջավայրի պահպանության դրամազլիի հաշվարկման մեխանիզմների և ընթացակարգերի վերանայում ԵՄ հրահանգների հետ մոտարկման նպատակով:	2022թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 4 տարվա ընթացքում:	Կատարողներ՝ Բնապահպանության նախարարություն Առողջապահության նախարարություն,	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2020 Twinning.	Միջոցառումը կատարված է: Կառավարությունը հաստատել է «Ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների նախահաշվային արժեքների հաշվարկման և վերահաշվարկման կարգը հաստատելու մասին» N1352-Ն որոշումը՝ սահմանվել է ռեկուլտիվացիոն աշխատանքների նախահաշվային արժեքների հաշվարկման և վերահաշվարկման կարգը
116	Հոդված 48, կետ b (ii) Ջրի որակի և պաշարների կառավարում	«ՀՀ ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքի նախագծի մշակում, վերջնիս ընդունումից հետո «Փոքր հիդրոէլեկտրակայանների կառուցման և շահագործման համար արգելված գետերի ցանկը հաստատելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագիծ: ՓՀԷԿ-րի կառուցման և շահագործման արդյունքում ջրային էկոհամակարգերի և ջրային ռեսուրսների վրա ազդեցության	2018-2019 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	2000/60/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն ՀՀ հանրային ծառայությունները կարգավորող հանձնաժողով Էներգետիկ ենթակառուցվածքներ ի և բնական պաշարների նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Ընդունվել է 2019 թվականի հունիսի 28-ի ՀՀ Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքում լրացումներ և փոփոխություններ կատարելու մասին» ՀՀ-98-Ն օրենքը, որով ամրագրվել են նոր կառուցվող փիէկ-երի համար տրամադրվող ջրօգտագործման թույլտվությունների հայտերի մերժման հիմքերը, ինչպես նաև փիէկ-երի կառուցման համար արգելված գոտիները: Օրենքի կիրարկումն ապահովելու նպատակով ընդունվել է Հայաստանի Հանրապետության կառավարության 2021 թվականի ապրիլի 8-ի «Նոր կառուցվող փոքր հիդրոէլեկտրակայանների ջրօգտագործման թույլտվությունների հայտերի մերժում նախատեսված՝ հայաստանի հանրապետության

		մեղմանն ուղղված իրավական ակտերի մշակում, դրանց կառուցման համար արգելված գետերի ցանկի սահմանում)					կարմիր գրքում գրանցված կամ տարածքին բնորոշ՝ էնդեմիկ ձկնատեսակների ձվադրավայրեր հանդիսացող կամ դերիվացիոն խողովակներով 40 տոկոս և ավելի ծանրաբեռնված գետերի ցանկը սահմանելու մասին» N 488-Ն որոշում
117	Հոդված 48 կետ b(ii) Ջրի որակի և պաշարների կառավարում	«Ջրախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման հայեցակարգին և հայեցակարգից բխող միջոցառումների ծրագրին հավանություն տալու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի մշակում	2018թ.- 2023թթ	2000/60/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն Գյուղատնտեսության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Ընդունվել է ՀՀ կառավարության 2019թ. հունվարի 17-ի «Ջրախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման հայեցակարգին և հայեցակարգից բխող միջոցառումների ծրագրին հավանություն տալու մասին» N 39-Լ որոշում, որով ներկայացվել են ջրախնայող տեխնոլոգիաների ներդրման անհրաժեշտությունը և ուղղությունները, նպատակներն ու խնդիրները, առաջրկվող լուծումներն ու առավելությունները, ինչպես նաև նպատակների իրականացմանն ուղղված միջոցառումները
118	Հոդված 48 կետ b(ii) Ջրի որակի և պաշարների կառավարում	«Ռեկրեացիոն գոտիներում ջրային ռեսուրսների պահպանության պահանջները սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի մշակում և կառավարություն ներկայացում	2019 թ. հոկտեմբերի 2-րդ տասնօրյակ	2000/60/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն Առողջապահության նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	Ընդունվել է «Հայաստանի Հանրապետության ջրային օրենսգրքում լրացումներ կատարելու մասին» 2019 թվականի նոյեմբերի 13-ի ՀՕ-209-Ն Հայաստանի Հանրապետության օրենքը, որով ամրագրվել են «ռեկրեացիոն գոտիներ» հասկացությունը, ստեղծվել է իրավական հիմք ռեկրեացիոն գոտիներում ջրային ռեսուրսների պահպանության պահանջների սահմանման համար: Օրենքի կիրարկումն ապահովելու նպատակով ընդունվել է շրջակա միջավայրի նախարարի 2020 թվականի սեպտեմբերի 9-ի «Ռեկրեացիոն

							գոտիներում ջրային ռեսուրսների պահպանության պահանջները սահմանելու մասին» N 335-Ն հրաման, որով սահմանվել են ռեկրեացիոն գոտիներում ջրային ռեսուրսների հիդրոլոգիական, հիդրոմորֆոլոգիական և ջրաքիմիական պահպանության պահանջներ:
119	Հոդված 48 կետ b(ii)) Ջրի որակի և պաշարների կառավարում	«Գետի ինքնամաքրման կարողության գնահատման մեթոդը և վերջինիս կիրարկման մեխանիզմները սահմանելու մասին» ՀՀ կառավարության որոշման նախագծի մշակում (հրահանգների հետ օրենսդրական մոտարկում նախատեսված չէ, բայց դրանք բխում են համաձայնագրի 3-րդ գլխում ներկայացված նպատակներից (հոդված 48 կետ b(ii)):	2021 թ. նոյեմբերի 3-րդ տասնօրյակ	2000/60/ԵՀ հրահանգի սույն դրույթները ենթակա են կիրարկման սույն Համաձայնագիր ն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 5 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն	ԵՄ-ն Շրջակա միջավայրի համար ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու TAIEX 2022 Twinning	ԱՄՆ ՄՉԳ համապատասխան ծրագրի փորձագետների հետ համատեղ մշակվել է «Գետի ինքնամաքրման կարողության գնահատման մեթոդի օգտագործողի ձեռնարկ» որը տեղադրվել է նաև ՇՄՆ պաշտոնական կայքում՝ env.am: «Գետի ինքնամաքրման կարողության գնահատման մեթոդը սահմանելու մասին» թիվ. 1755-Ն Կառավարության որոշումը ընդունվել է 2022թ. նոյեմբերի 17-ին:
ԿԼԻՄԱՅԻ ՓՈՓՈՒՆՈՒԹՅԱՆ ԱՌՆՉՎՈՂ ԳՈՐԾՈՂՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ							
120	Հոդված 54, կետ (a) 2003/87/ԵՀ հրահանգի 14-րդ, 15-րդ, 16-րդ (1), և 17-րդ հոդվածներ և 601/2012/ԵՄ կանոնակարգ	«Փարիզյան համաձայնագրի»-ց բխող պարտավորություններ ի կատարման գործողությունների ծրագրի մշակում, համապատասխան կառուցվածքների և ջերմոցային գազերի նույնականացման համակարգի ստեղծում, 2003/87/ԵՀ	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:	Բնապահպանության նախարարություն Արտաքին գործերի նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2025 Twinning	«ԵՄ կլիմայի համար» տարածաշրջանային ծրագրի կողմից ներգրավված կազմակերպության կողմից մշակվել են հետտևյալ իրավական ակտերի նախագծերը. «Հայաստանի Հանրապետության ցածր արտանետումներով զարգացման երկարաժամկետ (մինչև 2050 թվական) ռազմավարությունը հաստատելու մասին» Կառավարության N 2318-L

		<p>հրահանգի I և II հավելվածներ,</p> <p>ջերմոցային գազերի (ներառյալ ավիացիոն արտանետումների) դիտանցման, հաշվետվություններ ներկայացնելու, ստուգման և կատարման համակարգերի և հանրային քննարկումների ընթացակարգերի սահմանում,</p>					<p>որոշումը՝ հաստատված 2023թ. դեկտեմբերի 28-ին:</p> <p>«Կլիմայի մասին» օրենքի նախագիծը, ինչը շրջանառվել է շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումների միջև:</p>
121	<p>Հոդված 52, կետ (a), (b) հոդված 54 կետ (b)</p>	<p>Կլիմայի փոփոխությանն առնչվող ջերմոցային գազերի արտանետումների (ներառյալ ավիացիոն արտանետումների) գույքագրման ազգային համակարգի ստեղծում, քաղաքականությունների, միջոցների և կանխատեսումների ներպետական համակարգի ստեղծում և համապատասխան ինստիտուցիոնալ կարողությունների հզորացում, 280/2004/ԵՄ որոշումն ուժը կորցրած ճանաչող 525/2013/ԵՄ Կանոնակարգի հոդվածներ 5 և 12</p>	<p>2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ</p>	<p>Համաձայնագրի ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում:</p>	<p>Բնապահպանության նախարարություն</p> <p>Արտաքին գործերի նախարարություն</p>	<p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>EU4Climate ծրագիր</p> <p>TAIEX 2025</p> <p>Twinning</p>	<p>Մշակվել է «Ջերմոցային գազերի գույքագրման կարգը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշման նախագիծը, ինչը 2023 թվականի դեկտեմբերի 19-ին 1/15.5/16518 գրությամբ ներկայացվել է Կառավարության հաստատմանը:</p> <p>Մշակվել է կլիմայական ֆինասավորման տեղեկատվության շարունակական հավաքագրման մեթոդաբանություն, այդ թվում՝ կլիմայական ֆինասավորման վերաբերյալ հաշվետվությունների համապատասխան ձևանմուշ և ուղեցույց, վերջիններս շրջանառվել են շրջակա միջավայրի նախարարության ստորաբաժանումների միջև:</p>

122	<p>Հոդված 54, կետ (e), (f)</p> <p>2003/87/ԵՀ հրահանգ, 600/2012 կանոնակարգ</p>	<p>Ջերմոցային գազերի մարդածին արտանետումների ազգային կադաստրների և ազգային հաղորդագրություններ ի և երկամյա զեկույցների պարբերական զարգացում</p>	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն/ Էներգետիկ ենթակառուցվածքներ ի և բնական պաշարների նախարարություն, Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն, Գյուղատնտեսության նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն, Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն, Առողջապահության նախարարություն	<p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>EU4Climate ծրագիր</p> <p>TAIEX 2025</p> <p>Twinning</p>	<p>«Փարիզի համաձայնագրի ներքո Հայաստանի թափանցիկության ազգային շրջանակի կառուցում» ՄԱԶԾ-ԳԷՀ ծրագրի շրջանակներում մշակվել է՝</p> <p>✓ Հայաստանի Հանրապետության ջերմոցային գազերի 1990–2019թթ. ազգային կադաստրի հաշվետվությունը:</p>
123	<p>Հոդված 54, կետ (d)</p> <p>525/2013 կանոնակարգ</p>	<p>Չափողական, հաշվետվայնության ու հավաստագրման (MRV) համակարգի հիմնում, կլիմայի փոփոխության խնդիրների լուծմանը ուղղված տեխնոլոգիաների զարգացման և փոխանցման գործընթացի ձևավորում ու հետևողական ամրապնդում /</p>	2026 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն/ Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, ՀՀ Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	<p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>EU4Climate ծրագիր</p> <p>TAIEX 2025</p> <p>Twinning</p>	<p>ՉՀՀ համակարգի ներդրման ուղղությամբ իրականացված աշխատանքներ.</p> <ul style="list-style-type: none"> «Ջերմոցային գազերի գույքագրման կարգը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշման նախագիծ, Մեղման քաղաքականության և միջոցառումների վերաբերյալ տեղեկատվության շարունակական հավաքագրման իրավական առաջարկությունների փաթեթ,

							<ul style="list-style-type: none"> «Հայաստանի Հանրապետության կողմից Միավորված ազգերի կազմակերպության՝ «Կլիմայի փոփոխության մասին» շրջանակային կոնվենցիայի իրականացման համար ստացված կլիմայական ֆինանսավորման վերաբերյալ տեղեկատվության ներկայացման ձևաչափը, լրացման կարգը, տեղեկատվության հավաքագրման և հաշվետվողականության մեթոդաբանությունը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշման նախագիծ:
124	<p>Հոդված 54 (j) 517/2014 ԵՄ կանոնակարգ</p> <p>(սույն կանոնակարգի վերաբերյալ Համաձայնագրի 4-րդ Հավելվածում ոչ մի հոդված նշված չէ)</p>	<p>Օգոնային շերտը քայքայող նյութերի՝ հիդրոքլորֆտորածխածինների և դրանց փոխարինողների՝ հիդրոֆտորածխածինների փոխարինմանը ուղղված միջոցառումների իրականացում, ԵՄ</p>	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի 6-րդ մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն/ Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե:	<p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>EU4Climate ծրագիր</p> <p>TAIEX 2023</p> <p>Twinning</p>	<p>Օգոնային շերտը քայքայող նյութերի փոխարինման միջոցառումների 3-րդ փուլի ծրագրային հայտը մշակված է և ներկայացված Բազմակողմանի հիմնադրամ: Հայտը դիտարկվելու է Գործադիր կոմիտեի նիստին: Հիդրոֆտորածխածինների փոխարինման ծրագրային նախագծի մշակման աշխատանքներն ավարտված են: Նախագիծը շուտով կներկայացվի շահագրգիռ կողմերի կարծիքին:</p>
125	<p>Կանոնակարգ No 1005/2009</p> <p>2009 սեպտեմբերի 16 Ներպետական օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի (իրավասու</p>	<p>Բնապահպանության նախարարությունը հանդիսանում է օգոնային շերտը քայքայող նյութերի բնագավառում միջոցառումների</p>	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագրի 6-րդ մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն/ Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, ՀՀ ԿԱ պետական եկամուտների կոմիտե:	<p>ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու</p> <p>EU4Climate ծրագիր</p> <p>TAIEX 2023</p> <p>Twinning</p>	<p>ՄԱԾԾ կողմից իրականացվող EU4Climate ծրագրի շրջանակներում նախագծվել, քննարկվել և ներկայացվել է օրենսդրական և ենթաօրենսդրական ակտերի փաթեթ: «Օգոնային շերտի պահպանության մասին» օրենքում</p>

	մարմինների) սահմանում	իրականացման լիազոր մարմին: Ներկայումս գործում են Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի մասին ՀՀ օրենքը և օզոնային շերտը քայքայող նյութերի և դրանց փոխարինողների գործածումը կարգավորող մի շարք ենթաօրենսդրական ակտեր, որոնք լրամշակման անհրաժեշտություն ունեն՝ ներառելու ֆտորացված ջերմոցային գազերի վերաբերյալ կարգավորումներ:					լրացումներ կատարելու մասին» և «Վարչական իրավախախտումների վերաբերյալ Հայաստանի Հանրապետության օրենսգրքում լրացում կատարելու մասին» ՀՀ օրենքի նախագծերի փաթեթը լրամշակվելուց հետո կրկին անգամ սահմանված կարգով 14.09.2023թ. N 1/05.2/12989 ելից գրությամբ ներկայացվել է վարչապետի աշխատակազմ:
126	Կանոնակարգ No 517/2014 Արտանետումների կանխարգելման համակարգի ապահովում (3-րդ հոդված), հոսակորստի ստուգումների կանոնների սահմանում՝ 4-րդ և 6-րդ հոդվածներին համապատասխան, և 6-րդ հոդվածի համաձայն տվյալների վարման համակարգի ստեղծում :	Ֆտորացված Ջերմոցային գազերի օգտագործման (փուլային կրճատմամբ) ազգային ծրագրի մշակում, ինչպես նաև ծրագրից բխող օրենսդրական և ենթաօրենսդրական ակտերի լրամշակում, միջոցառումների ծրագրի մշակում	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն ՀՀ Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2023 Twinning	Հայաստանի Հանրապետությունը (շրջակա միջավայրի նախարարություն) 2020 թվականի օգոստոսին ՄԱԿ-ի Շրջակա միջավայրի ծրագրի (UNEP) միջոցով դիմել է Մոնրեալի արձանագրության իրականացման Բազմակողմանի հիմնադրամին՝ ՀՖԱ-ների (ֆտորացված ջերմոցային գազեր) փուլային կրճատման ծրագրի մշակման հայտով, ինչն էլ հաստատվել է և տեղափոխվել է գործադիր կոմիտեի առաջիկա նիստին: Ծրագրային փաստաթղթի նախագիծը պատրաստ է և ներկայացվելու է շահագրգիռ կողմերի վերանայմանը առաջիկա ամիսներին:

127	<p>Կանոնակարգ No 517/2014</p> <p>Վերականգնման իրականացման ապահովում՝ համաձայն 8-րդ և 9-րդ հոդվածներով նախատեսված կանոնների:</p> <p>Համապատասխան անձնակազմին և ընկերություններին ներկայացվող՝ վերապատրաստման և հավաստագրման ներպետական պահանջների սահմանում/համապատ ասխանեցում (10-րդ հոդված)</p>	<p>Ֆտորացված Ջերմոցային գազերի օգտագործման (փուլային կրճատմամբ) ազգային ծրագրի մշակում, որի մեջ կներառվի նաև վերոնշյալ հոդվածներով նախատեսված միջոցառումները:</p>	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2023 Twinning	Հայաստանի Հանրապետությունը (շրջակա միջավայրի նախարարություն) 2020 թվականի օգոստոսին ՄԱԿ-ի Շրջակա միջավայրի ծրագրի (UNEP) միջոցով դիմել է Մոնրեալի արձանագրության իրականացման Բազմակողմանի հիմնադրամին՝ ՀՖԱ-ների (ֆտորացված ջերմոցային գազեր) փուլային կրճատման ծրագրի մշակման հայտով, ինչն էլ հաստատվել է և տեղափոխվել է գործադիր կոմիտեի առաջիկա նիստին: Ծրագրային փաստաթղթի նախագիծը պատրաստ է և ներկայացվելու է շահագրգիռ կողմերի վերանայմանը առաջիկա ամիսներին:
128	<p>Կանոնակարգ No 517/2014</p> <p>(հոդված 12)</p>	<p>Պիտակավորման համակարգի ստեղծում այն արտադրատեսակների և սարքավորումների համար, որոնք պարունակում են ֆտորացված ջերմոցային գազեր, կամ որոնց գործունեությունը կախված է այդ գազերից (12-րդ հոդված)</p> <p>Համապատասխան հատվածներից արտանետումների</p>	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագի րն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Հիմնական կատարող՝ Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, համակարգող՝ Բնապահպանության նախարարություն ՀՀ Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2023 Twinning	Պիտակավորման համակարգի ստեղծումը դրան ուղղված միջոցառումների ծրագիրը ընդգրկվել է ՀՖԱ-ների (ֆտորացված ջերմոցային գազեր) փուլային կրճատման ծրագրում որպես ծրագրային բաղադրիչ և 2023 թվականի երրորդ եռամսյակում ներկայացվել է հաստատմանը Գործադիր կոմիտեի 93-րդ նիստին: Արտանետումների վերաբերյալ տվյալների ձեռքբերման համար հաշվետվություններ ներկայացնելու իրավական մեխանիզմները ամրագրվել են ս/թ ղեկտեմբերի 11-ին ընդունված «Օզոնային շերտի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության

	(հողվածներ 19 and 20)	վերաբերյալ տվյալների ձեռքբերման համար հաշվետվություններ ներկայացնելու համակարգերի ստեղծում (19-րդ և 20-րդ հողվածներ)					օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքով:
129	Կանոնակարգ No 517/2014 Կատարման համակարգի ստեղծում (25-րդ հողված)	Ֆտորացված Ջերմոցային գազերի օգտագործման (փուլային կրճատմամբ) ազգային ծրագրի մշակում, որի մեջ կներառվի կատարման համակարգի վերաբերյալ դրույթներ:	2024 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարության	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2023 Twinning	Պիտակավորման համակարգի ստեղծումը և դրան ուղղված միջոցառումների ծրագիրը մաս են կազմելու ՀՖԱ-ների (ֆտորացված ջերմոցային գազեր) փուլային կրճատման ծրագրի
130	Հողված 52, կետ (b), Հողված 54, կետեր (c) և (d)	Կլիմայի փոփոխության նկատմամբ հարմարվողականության հայեցակարգի ու ազգային գործողությունների ծրագրի մշակում՝ ուղղված գյուղատնտեսական, տնտեսական և կլիմայի վրա հնարավոր ազդեցություն ունեցող այլ ոլորտներում կլիմայական փոփոխությունների մեղմացման, նվազեցման և կանխարգելման պահանջներին և միջոցառումներին համահունչ գործունեության	2021 թ.-ի 1-ին եռամսյակ	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 8 տարվա ընթացքում	Բնապահպանության նախարարություն/ Գյուղատնտեսության նախարարություն Արտակարգ իրավիճակների նախարարություն Առողջապահության նախարարություն Տարածքային կառավարման և զարգացման նախարարություն Էներգետիկ ենթակառուցվածքներ ի և բնական պաշարների նախարարություն, Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն, Կրթության և գիտության նախարարություն,	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2020 Twinning	Ընդունվել է «Կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության ազգային գործողությունների ծրագիրը և 2021-2025 թվականների միջոցառումների ցանկը հաստատելու մասին» Կառավարության որոշումը (13.05.2021թ. N N 749-L): Գյուղատնտեսության և առողջապահության ոլորտների համար կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության ծրագրերը ներառվել են համապատասխան ոլորտային զարգացման ռազմավարությունների մեջ: Ընդունվել է «Ջրային ռեսուրսների ոլորտում կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության ծրագիրը հաստատելու մասին»

		պլանավորմանը և իրականացմանը:			Ֆինանսների նախարարություն, Տրանսպորտի, կապի և տեղեկատվական տեխնոլոգիաների նախարարություն		Կառավարության որոշումը (03.11.2022թ N1692-L): Ներկայումս մշակվում է անտառային ոլորտի համար կլիմայի փոփոխության հարմարվողականության ծրագիրը և ընթացքի մեջ է «Սևան» ազգային պարկի կառավարման պլանում կլիմայի փոփոխության գործոնների ինտեգրման աշխատանքները:
131	Հոդված 54, կետ j Օզոնային շերտը վնասող գազերի և ֆտորացված գազերի հետ կապված միջոցառումներ Եվրոպական խորհրդարանի և Խորհրդի 2009 թվականի սեպտեմբերի 16-ի թիվ 1005/2009 կանոնակարգ (ԵՀ)՝ օզոնային շերտը քայքայող նյութերի մասին	Ազգային օրենսդրության ընդունում և իրավասու մարմնի սահմանում Հսկման ենթակա նյութերի՝ բացառությամբ հատուկ կիրառությունների, և մինչև [2019 թվականի հունվարի 1-ը]՝ հիդրոքլորֆտորածխաջրածինների (ՀՔՖԱ-ների) արտադրության արգելքի սահմանում (4-րդ հոդված) Հսկման ենթակա նյութերի արտադրության, շուկայահանման և օգտագործման և բացառություններ կազմող կիրառությունների (որպես հումք, տեխնոլոգիական ազդանյութեր, լաբորատոր և անալիտիկ գործունեության համար էական նշանակության	2024	Համաձայնագիրն ուժի մեջ մտնելուց հետո՝ 6 տարվա ընթացքում	Տնտեսական զարգացման և ներդրումների նախարարություն Բնապահպանության նախարարություն	ԵՄ Բարձրաստիճան խորհրդատու EU4Climate ծրագիր TAIEX 2020 Twinning	2006-2007 թվականներին ընդունված ոլորտային օրենսդրությունը դեռևս 2007 թվականին օզոնային շերտը քայքայող նյութերի (գազեր) մասով իրավասու մարմին (պետական լիազոր մարմին) ճանաչել էր բնապահպանայության նախարարությանը, իսկ 2021 թվականի փոփոխությամբ՝ նաև հիդրոֆտորածխածինների (ֆտորացված գազեր) մասով ճանաչեց արդեն շրջակա միջավայրի նախարարությանը: ՀՔՖԱ-ների արտադրության արգելք սահմանվել է դեռևս 2006 թվականին «Օզոնային շերտը քայքայող նյութերի մասին» օենքով (ներկայումս «Օզոնային շերտի պահպանության մասին օրենք»): Որպես հումք, տեխնոլոգիական կամ լաբորատոր նպատակներով ներմուծման կարգավորումն ամրագրված է ս/թ դեկտեմբերի 11-ին ընդունված «Օզոնային շերտի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ և

		<p>կիրառություններ, հալոնների չափազանց անհրաժեշտ կիրառություններ) և առանձին շեղումների համար՝ ներառյալ արտակարգ իրավիճակներում մեթիլբրոմիդի կիրառությունները (III գլուխ)՝ պայմանների սահմանում</p> <p>Հսկման ենթակա նյութերի բացառություններ կազմող կիրառությունների համար ներմուծման և արտահանման լիցենզավորման համակարգի ստեղծում (IV գլուխ) և ձեռնարկությունների՝ հաշվետվություններ ներկայացնելու պարտավորություններ ի սահմանում (26-րդ և 27-րդ հոդվածներ)</p> <p>Հսկման ենթակա օգտագործված նյութերը վերականգնելու, վերամշակելու, ռեգեներացնելու (վերականգնելու) և ոչնչացնելու պարտավորություններ ի սահմանում (22-րդ հոդված)</p> <p>Հսկման ենթակա նյութերի հոսակորուստների դիտանցման և տեսչական ստուգումների ընթացակարգերի</p>					<p>փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքով:</p> <p>Լիցենզավորման և հաշվետվության համակարգը օգոնային շերտը քայքայող նյութերի մասով նախատեսված է և գործում է 2007 թվականից, իսկ հիդրոֆտորածխածինների մասով իրավակարգավորումները գործում են 2021 թվականից:</p> <p>Հոսակորուստների դիտանցման և տեսչական ստուգումների ընթացակարգերի վերաբերյալ համապատասխան իրավական դրույթները ամրագրված են ս/թ դեկտեմբերի 11-ին ընդունված «Օգոնային շերտի պահպանության մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքում լրացումներ և փոփոխություն կատարելու մասին» օրենքով, իսկ ընթացակարգային շատ դրույթներ կգործադրվեն ենթաօրենսդրական ակտերով 2024 թվականի ընթացքում:</p> <p>Կարգավորվող նյութերը (հսկման ենթակա նյութեր) վերականգնելու, վերամշակելու, ռեգեներացնելու (վերականգնելու)</p> <p>Կարողությունների ստեղծումը նախատեսված է ընդգրկել ՀՔՖԱ-ների փուլային կրճատման 3-րդ փուլի ծրագրով, որի մշակումը նախատեսված է ավարտել 2024 թվականի փետրվար ամսին:</p> <p>Հայաստանում ոչնչացման կարողությունների ներդրման հնարավորությունների ուսումնասիրությունն իրականացվել է միջազգային փորձագետի կողմից EU4Climate ծրագրի շրջանակներում:</p>
--	--	---	--	--	--	--	---

		սահմանում (23-րդ հոդված)					Ուսումնասիրության արդյունքները նախատեսվում է ամփոփել 2024 թվականի առաջին եռամսյակում:
--	--	--------------------------	--	--	--	--	---